

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 624)
arbejds- og socialministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	21. februar 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 28. februar 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (beskæftigelse, social- og arbejdsmarkedspolitik, sundheds- og forbrugerpolitik) den 6. marts 2003 – vedlægges Socialministeriets, Indenrigs- og Sundhedsministeriets samt Beskæftigelsesministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Aktuelt notat

Socialministeriet

(Ligestillingsafdelingen)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Beskæftigelsesministeriet

(Arbejdsmarkedsstyrelsen)

Rådsmøde for ministre for beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse den 6. marts 2003 i Bruxelles

Dagsordenen forventes at se således ud:

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde

- **Kommissionens synteserapport Side 3**

a) Den europæiske beskæftigelsespolitik

- **Meddelelse om fremtidens europæiske beskæftigelsesstrategi**

(KOM(2003)6 endelig)

- **Udtalelse fra Beskæftigelseskomiteen**

- **Rådets og Kommissionens fælles beskæftigelsesrapport 2002**

(KOM(2002)621 endelig)

- *Vedtagelse af fællesrapporten/Bidrag til Det Europæiske Råd*

(Åben debat) Side 10

b) Social beskyttelse

- Rådets og Kommissionens fællesrapport om pensioner

- Rådets og Kommissionens fællesrapport om fremtidens
sundheds- og ældrepleje

- *Vedtagelse*

- *Formandskabskonklusioner Side 20*

2. Forslag til Rådsafgørelse om oprettelse af et socialt trepartstopmøde for vækst og beskæftigelse

(KOM(2002)341 endelig)

- *Vedtagelse Side 24*

3. Arbejdsprogram for Beskæftigelseskomiteen, 2003

- *Præsentation Side 28*

4. Arbejdsprogram for Komiteen vedrørende social beskyttelse, 2003

- *Præsentation Side 29*

5. Opfølgning på handlingsplanen om kvalifikationer og mobilitet

- **Europæisk sygesikringsbevis (health card)**

- **EURES charter/juridisk hjemmel**

- **Kommissionens meddelelse om arbejdskraftens frie bevægelighed -
udnyttelse af fordele og potentialer**

(KOM(2002)694 endelig)

- *Præsentation ved Kommissionen Side 31*

6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om arbejdsforhold for vikaransatte

(KOM(2002)149 endelig)

(Hjemmel: Artikel 137, stk.2 TEU - Kvalificeret flertal og fælles beslutningstagen)

- *Politisk enighed (Åben debat) Side 40*

7. Køns-mainstreaming

- *Politisk debat Side 48*

8. a) Status for Det Europæiske Handicapår 2003

b) Gennemførelse af Artikel 13 direktiverne 2000/43/EF og

2000/78/EF

- *Præsentation ved Kommissionen Side 50*

9. Formandskabsaktiviteter

a) Det uformelle ministermøde for beskæftigelses- og socialministre

(Napflion, 23.-24. januar 2003).

b) Iværksættelsen af Det Europæiske Handicapår 2003 (Athen, 26. januar 2003).

c) Konferencen om "Arbejdets fremtid; den europæiske beskæftigelsesstrategis store udfordringer" (Athen, 13.-14. februar 2003). Side 53

10. Evt. Side 54

1. Forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde

- Kommissionens synteserapport

a) Den europæiske beskæftigelsespolitik

- Meddelelse om fremtidens europæiske beskæftigelsesstrategi

(KOM(2003)6 endelig)

- Udtalelse fra Beskæftigelseskomiteen

- Rådets og Kommissionens fælles beskæftigelsesrapport 2002

(KOM(2002)621 endelig)

- *Vedtagelse af fællesrapporten/Bidrag til Det Europæiske Råd*

(Åben debat)

b) Social beskyttelse

- Rådets og Kommissionens fællesrapport om pensioner

- Rådets og Kommissionens fællesrapport om fremtidens sundheds- og ældrepleje

- *Vedtagelse*

- Udtalelse fra Komiteen for social beskyttelse

- Formandskabskonklusioner

Ad Kommissionens synteserapport

1. Baggrund

Det Europæiske Råd besluttede på sit ekstraordinære møde om 'Beskæftigelse, økonomiske reformer og social samhørighed' i Lissabon den 23.-24. marts 2000, at der hvert forår skal afholdes et møde om økonomiske og sociale spørgsmål, det såkaldte forårstopmøde, og opfordrede Kommissionen til forud for hvert forårstopmøde at udarbejde en sammenfattende rapport (synteserapport) om fremskridtene vedrørende beskæftigelse, innovation, økonomiske reformer og social samhørighed på grundlag af strukturelle indikatorer. På det Europæiske Råd i Göteborg i juni 2001 blev det endvidere besluttet, at Det Europæiske Råd på forårstopmøderne skal gøre status over udvikling og gennemførelse af EU's strategi for bæredygtig udvikling. Kommissionen har tidligere forud for Det Europæiske Råds forårsmøder i 2001 og 2002 fremlagt synteserapporter: Forud for Det Europæiske Råds møde i Stockholm den 23.-24. marts 2001 fremlagde Kommissionen rapporten "Realisering af Den Europæiske Unions potentiale: Konsolidering og udvidelse af Lissabon-strategien" og forud for Det Europæiske Råds møde i Barcelona den 15.-16. marts 2002 fremlagde Kommissionen rapporten "Lissabonstrategien – skabelse af forandringer".

2. Indhold

Synteserapporten redegør for fremskridtene i forhold til Lissabon-strategien i lyset af den seneste økonomiske udvikling. Fremadrettet peger synteserapporten på en række udfordringer vedrørende behovet for at styrke investeringer i forskning og udvikling (FoU) og i uddannelse. Desuden skal der gives prioritet til reformer af markeder for varer og tjenesteydelser, herunder finansielle tjenesteydelser, og til arbejdsmarkedsreformer, der skal sikre, at alle grupper, også kvinder og ældre, kommer i beskæftigelse. I år, som i tidligere år, gives i rapporten en række politikanbefalinger med henblik på at rette op på de manglende fremskridt i Lissabon-strategien. Men hvor vægten i tidligere år har været på de manglende fremskridt på EU-niveau, fremhæver dette års rapport også medlemslandenes manglende indsats med implementering af de nødvendige reformer på nationalt niveau. Rapporten fremhæver i den forbindelse, at det hovedsageligt er de samme lande, der er længst fremme på en række områder, heriblandt Danmark.

Status for Lissabon-strategien

Overordnet fremhæver Kommissionen, at Lissabon-strategiens potentiale ligger i de indeholdte reformers brede sigte og indbyrdes koordination. Den aktuelle økonomiske og politiske usikkerhed gør det endnu vigtigere at fremskynde reformprocessen ved at fokusere på de faktorer, der kan bidrage mest til væksten samtidig med at hensynet til en bæredygtig udvikling sikres. Kommissionen peger på, at væksten i sidste halvdel af 1990'erne og frem i forhold til den foregående periode især har været drevet af øget jobskabelse og beskæftigelse, hvorimod bidraget fra investeringer faldt og bidraget fra den teknologiske udvikling har været uændret. Således har arbejdsproduktivitetsudviklingen været kraftigere i USA. Bag dette ligger dog store forskelle mellem medlemslande.

Dernæst gennemgår synteserapporten de hidtidige fremskridt hen imod Lissabon-strategiens målsætninger. Generelt finder Kommissionen, at de hidtidige fremskridt hverken er sket hurtigt nok eller har været tilstrækkeligt koordineret.

For så vidt angår **beskæftigelse**, fremhæver rapporten, at de sidste fem års reformer har ført til strukturelle ændringer på mange, men ikke alle, europæiske arbejdsmarkeder, med beskæftigelsesfremgang til følge. Kommissionen noterer i den forbindelse, at beskæftigelsesfremgangen har fundet sted uden øget inflation på kort sigt, hvilket indikerer reelle strukturelle forbedringer på arbejdsmarkedene.

Kommissionen understreger dog også, at præstationerne varierer og at der ikke er blevet gennemført tilstrækkeligt omfattende reformer i alle medlemslande. Ifølge Kommissionen vil EU, med mindre indsatsen styrkes, formentlig ikke opfylde midtvejsmålet om en beskæftigelsesfrekvens på 67 pct. i 2005. Som de eneste opfylder Danmark, Holland, Sverige og Storbritannien allerede nu 2010-målsætningen om en beskæftigelse på 70 pct., mens Portugal, Østrig og Finland opfylder 2005-målsætningen om beskæftigelse på 67 pct. Ligeledes er man langt fra målet om fastholdelsen af mindst 50 pct. af de ældre i arbejdsstyrken og målet om at forøge den gennemsnitlige effektive tilbagetrækningsalder med fem år inden 2010.

Billedet er uklart for så vidt angår fremskridt med arbejdsstyrkens kvalifikationer, der er nødvendige for en vidensbaseret økonomi. Kommissionen peger på, at størstedelen af jobskabelsen siden 1990'erne har fundet sted i sektorer, der beskæftiger arbejdskraft med mellemlange og høje uddannelser, og at det er essentielt, at alle aldersgrupper i arbejdsstyrken udstyres med de nødvendige kvalifikationer. Kommissionen finder det derfor bekymrende, at de offentlige udgifter til uddannelse er stagneret som andel af BNP siden midten af 1990'erne, og at der er store forskelle mellem medlemslandene for så vidt angår livslang læring.

For så vidt angår **social samhørighed**, fremhæver Kommissionen, at der er sket fremskridt, men at fremskridtene på nogle områder har været små. Herunder er der sket forbedringer i beskæftigelsen, især fald i langtidsarbejdsløshed og antal husholdninger uden for arbejdsmarkedet, men kun mindre fremskridt med at reducere antallet af personer, der forlader uddannelsessystemet tidligt, samt ulighed mellem mænd og kvinder. Kommissionen er særlig bekymret for medlemslandenes manglende indsats med at sikre den langsigtede holdbarhed og kvalitet af de sociale sikkerhedssystemer, især i lyset af den aldrende befolkning. Kommissionen fremhæver, at mål og handlinger på nationalt niveau er vigtige, men endnu ikke tilstrækkeligt udviklede inden for de to-årige planer for bekæmpelse af fattigdom og social eksklusion. Kommissionen anfører, at anvendelsen af den åbne koordinationsmetode på området kan medvirke til at overvinde problemer med manglen på aktuelle data.

Udvidelsen og Lissabon-strategien

Kommissionen anfører, at udvidelsen ikke giver anledning til at ændre på Lissabon-strategien eller dens målsætninger, og at de nye medlemslande på en række områder allerede er integreret i Lissabon-strategien. Der er snarere behov for en yderligere indsats fra de nuværende medlemslande.

Kommissionens prioriteter for forårstopmødet 2003

Ifølge Kommissionen skal medlemslandene og EU's institutioner på forårstopmødet dels skabe rammerne for forbedrede investeringer i viden og innovation og dels gennemføre og fremskynde allerede vedtagne reformer. Det

Europæiske Råd bør på forårstopmødet styrke sin centrale rolle som det forum, hvor retningen for EU's økonomiske, sociale og miljømæssige tiltag årligt fastsættes. Kommissionen nævner i den forbindelse, at Det Europæiske Råd til dette forårstopmøde for første gang kan fastsætte prioriteter gennem tre vigtige politik-instrumenter, der alle har et tre-årigt fokus: De overordnede økonomisk-politiske retningslinjer, beskæftigelsesretningslinjerne og strategien for det indre marked.

Overordnet anbefaler Kommissionen, at Det Europæiske Råd på forårstopmødet sikrer, at:

1. Der sker fremdrift inden for viden og innovation, dvs. at man understøtter iværksættervirksomhed, støtter vidensindustrier og spredning af nye ideer, teknologier og tjenester. Det skal understøttes af øgede og mere effektive investeringer i uddannelse, livslang læring og forskning. Offentlig og privat finansiering på både fællesskabs- og nationalt niveau skal spille en rolle.
1. Der træffes endelige beslutninger om de resterende Lissabon-reformer, herunder reformer af vare-, tjeneste-, og kapitalmarkeder og reformer på miljøområdet samt fremskridt med moderniseringen af den europæiske sociale beskyttelse. Forårstopmødet skal fastsætte tidsfrister og uddelegere ansvar med henblik på at sikre, at alle reformtiltag på EU-niveau er vedtaget inden valget til Europa-Parlamentet i juni 2004.
1. Interaktionen mellem Lissabon-strategien og de makroøkonomiske politikker styrkes, dvs. at den økonomisk-politiske koordination styrkes i tråd med Kommissionens forslag om styrket koordination af de budgetmæssige politikker, og at der i højere grad tages højde for Lissabon-strategiens målsætninger i de overordnede økonomisk-politiske retningslinjer.

For så vidt angår **beskæftigelsen** anfører Kommissionen, at Rådet (social- og beskæftigelsesministre) og medlemslandene må fastholde momentum i arbejdsmarkedsreformer, baseret på den reviderede beskæftigelsesstrategi. De medlemslande, der kun har leveret beskedne bidrag til mere velfungerende arbejdsmarkeder, bør øge indsatsen og levere omfattende reformer. I forhold til forårstopmødet skal der lægges særlig vægt på tre elementer i beskæftigelsesstrategien:

1. Beskæftigelsen og erhvervsfrekvenser for de ældre skal øges.
1. Produktiviteten skal øges via forbedret omstillingsevne og kvalitet i arbejdet og ved at sikre de rette incitamenter og ressourcer til privat og offentlig investering i human kapital og livslang læring.
1. Tiltag mhp. aktivering af arbejdsløse skal styrkes og skatte- og dagpengesystemerne skal reformeres, så arbejde betaler sig og den strukturelle ledighed yderligere mindskes.

Der er desuden behov for en ny tilgang til indvandring som en faktor, der kan medvirke til at sikre høj beskæftigelse og øget produktivitet i fremtiden, herunder skal integrationen af indvandrere forbedres under hensyntagen til virkningerne på udvandringslandene.

Endvidere skal beskæftigelsesstrategien være resultatorienteret og inkludere kvantitative mål, f.eks. i relation til aktiveringspolitik, lønforskelle mellem kønnene, livslang læring, sundhed og sikkerhed.

For så vidt angår **social beskyttelse** anbefaler Kommissionen følgende:

1. Medlemslandene skal i de nationale rapporter vedrørende social samhørighed fastsætte nationale mål for 2010 med henblik på afgørende reduktion af antallet af personer med risiko for fattigdom og social eksklusion, som vedtaget af Rådet (social- og beskæftigelsesministre) i 2002.
- ECOFIN og Rådet (social- og beskæftigelsesministre) skal arbejde sammen om at sikre, at medlemslandene fastholder momentum i reformer, der sikrer holdbare og tilstrækkelige pensioner samt ligeledes beskæftiger sig med tilpasning af pensionssystemer til nye behov og øger beskæftigelsen hos de ældre, herunder forbedrer incitamenterne for ældre på arbejdsmarkedet.
 - ECOFIN og Rådet (social- og beskæftigelsesministre) skal arbejde for, at arbejdet inden for de fire områder vedrørende social samhørighed: fattigdom og social udstødelse, pensioner, sundhed og ældrepleje samt "making work pay" strømlines til en samlet proces inden for den åbne koordinationsmetode. Kommissionen vil vedtage en meddelelse herom.

Udtalelse fra komiteen for social beskyttelse

Komiteen for Social Beskyttelse hilser velkomment, at Kommissionens meddelelse giver en passende fremtrædende placering til arbejdet med at skabe større social sammenhæng og den brede tilgang til emnet.

Komiteen imødeser også Kommissionens varslede meddelelse om simplificering og strømlining af de forskellige emnegrupper inden for social beskyttelse. Komiteen håber, at strømliningen dels kan forstærke den indbyrdes sammenhæng i de forskellige elementer, der indgår i social beskyttelse, dels sikre sammenhængen med andre processer, herunder ikke mindst beskæftigelsesprocessen og de overordnede økonomiske retningslinier.

3. Danske regler

Der findes ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionens synteserapport er i medfør af konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon et vigtigt grundlag for forårstopmødet i Det Europæiske Råd, som skal bidrage til samarbejdet om økonomiske og sociale spørgsmål i EU. Synteserapporten vedrører den åbne koordinationsmetode, som skal hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker med henblik på opfyldelsen af medlemslandenes fælles mål. Det er derfor regeringens opfattelse, at rapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Synteserapporten har været i høring i EU-Specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold. Følgende organisationer har fremsendt bemærkninger:

Amtsrådsforeningen (ARF) er enig i rapportens hovedkonklusioner. For at Lissabon-strategien bliver mere resultatorienteret, er det af afgørende betydning, at der bliver sat fokus på implementeringen af reformer på nationalt niveau. I den forbindelse er det vigtigt at påpege, at dette fortsat sker i overensstemmelse med de traditioner, som hver enkelt medlemsstat har på det givne område.

ARF finder det vigtigt at sikre mulighed for livslang læring, så alle aldersgrupper i arbejdsstyrken udstyres med de nødvendige kvalifikationer, og at jobskabelsen hermed kan finde sted i alle sektorer. Samtidig vil en ny tilgang til indvandring som en faktor, der kan medvirke til at sikre høj beskæftigelse og øget produktivitet, være positivt.

Amtsrådsforeningen finder det hensigtsmæssigt, at sammenhængen mellem Lissabon-strategien og de makroøkonomiske politikker styrkes, således at Lissabon-målsætningerne bedre kan inddrages i de overordnede økonomisk-politiske retningslinier.

Hvad angår en vurdering af en eventuel implementering af anbefalingerne, vil det være afhængigt af de initiativer, som Det Europæiske Råd beslutter at

iværksætte på mødet den 21.marts 2003.

Funktionærernes og tjenestemændenes Fællesforbund (FTF) opfordrer indledningsvis til, at de mange processer og strategier, der i øjeblikket arbejdes med i EU-systemet, sikres den fornødne sammenhæng, da deres effekt ellers ikke vil være optimal.

På uddannelsesområdet drejer det sig følgende tre processer:

- Processen om uddannelsessystemernes konkrete fremtidige mål, der omfatter alle uddannelsesystemer.
- Københavner-processen, der specifikt er målrettet på de erhvervsrettede ungdomsuddannelser.
- Bologna-processen, der omfatter de videregående uddannelser.

Et fælles mål for disse samarbejdsprocesser er at øge muligheden for at anvende nationalt opnåede uddannelser i et andet EU-medlemsland, herunder de kommende medlemslande. Uddannelsessamarbejdet skal hermed medvirke til at fremme mobiliteten inden for et europæisk arbejdsmarked og et europæisk uddannelsesrum.

I forhold til beskæftigelsesområdet anbefaler FTF, at der fokuseres på følgende områder:

- at gøre beskæftigelsesretningslinierne enklere, mere stabile og resultatorienterede,
- at beskæftigelsesretningslinierne fokuserer på et begrænset antal prioriterede områder,

- at beskæftigelsespolitiske målsætninger bør forholde sig til de grundlæggende udfordringer på de europæiske arbejdsmarkeder, f.eks. vedrørende beskæftigelsesfrekvens, arbejdsstyrkens aldring og mangel på kvalificeret arbejdskraft,
- at beskæftigelsesretningslinierne sætter øget fokus på implementering af de vedtagne retningslinier gennem udarbejdelsen og opfølgningen på de nationale handlingsplaner, der fortsat bør være krumtappen i beskæftigelsesstrategien, og
- at en øget inddragelse af arbejdsmarkedets parter på såvel europæisk samt nationalt plan fortsat skal være en væsentlig del af den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Akademikernes Centralorganisation (AC) kan generelt tilslutte sig synteserapportens anbefalinger og hovedkonklusioner. Særligt for så vidt angår rapportens anbefalinger vedrørende behovet for en ekstra indsats inden for uddannelses- og forskningsområdet opfordrer AC til, at der nationalt udarbejdes en plan, hvor der opstilles konkrete målsætninger for offentlige investeringer i forskning og uddannelse for at nå den fælles europæiske målsætning om, at offentlige investeringer i forskning og uddannelse bør udgøre 1 % af BNP i 2010.

Investering i forskning og uddannelse bør ikke alene overlades til private investorer. Grundforskningen bør finansieres via offentlige midler for at sikre en uafhængig forskning af høj kvalitet, der kan udgøre et tilstrækkelig gunstigt udgangspunkt for et samarbejde med det private erhvervsliv.

Med den økonomiske vækst i 1990'erne fulgte en jobskabelse særligt for højtuddannede, og der er al mulig grund til at tro, at en fortsat udvikling af videnssamfundet vil pege i samme retning. Med andre ord vil der være behov for en oprustning og udbygning af privat såvel som offentlige investering i forskning og uddannelse i Danmark.

Investering i livslang læring er ikke blot en investering i opretholdelse af eksisterende kvalifikationer, men også en nødvendig videreudvikling for at kunne honorere fremtidige kvalifikationskrav.

Investeringer i livslang læring giver således ikke alene et privat afkast - et afkast som mindskes af forhold som høj akademikerledighed (særlig blandt dimittender) og høj indkomstskat - men også et betydeligt samfundsmæssigt afkast, da investeringer i livslang læring endvidere må betragtes som en samfundsmæssig forsikring mod udstødelse fra arbejdsmarkedet.

En tilførsel af offentlige midler til efter- og videreuddannelse må således betragtes som en vigtig samfundsmæssig investering.

6. Tidligere forelæggelse

Sagen vedrørende Kommissionens synteserapport 2003 har været forelagt Folketingets Europaudvalg op til ECOFIN den 21. januar 2003, Rådet (GAERC) den 27.-28. januar 2003 samt ECOFIN den 18. februar 2003.

7. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Drøftelsen af Kommissionens synteserapport 2003 har ingen statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Det er på det foreliggende grundlag ikke muligt at vurdere, om der på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles vil blive truffet beslutninger, som vil have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Drøftelsen af Kommissionens synteserapport 2003 har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser. Det er på det foreliggende grundlag ikke muligt at vurdere, om der på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles vil blive truffet beslutninger, som vil have samfundsøkonomiske konsekvenser.

Ad a) Den europæiske beskæftigelsesstrategi

- Kommissionens meddelelse om den fremtidige europæiske beskæftigelsesstrategi

- Udtalelserne fra Beskæftigelseskomiteen og Komiteen for Social Beskyttelse

1. Baggrund

Kommissionen har den 14. januar 2003 fremlagt meddelelsen "En strategi for fuld beskæftigelse og bedre jobs for alle" (KOM (2003) 6 endelig), som indeholder Kommissionens bud på prioriteterne i den fremtidige europæiske beskæftigelsesstrategi.

Den europæiske beskæftigelsesstrategi blev vedtaget på Det europæiske Råds møde i Luxembourg i 1997 på baggrund af kapitlet om beskæftigelse i traktaten. Det blev samtidig vedtaget, at strategien skulle evalueres efter fem år.

Kommissionen fremlagde en meddelelse af 17. juli 2002, som indeholdt dels en evaluering af de første fem år med beskæftigelsesstrategien og dels et oplæg til diskussion om den fremtidige strategi. ECOFIN og Rådet (beskæftigelsesministre) endosserede den 8. oktober 2002 en fælles udtalelse fra Beskæftigelseskomiteen og Den Økonomisk-Politiske Komité om den fremtidige beskæftigelsesstrategi.

På den baggrund har Kommissionen nu fremlagt sin meddelelse til åben diskussion. Retningslinierne for beskæftigelse for 2003 fremlægges til april på baggrund af en debat herom på Det europæiske Råds forårsmøde om vækst og beskæftigelse.

2. Indhold

Kommissionen understreger indledningsvis, at den reviderede beskæftigelsesstrategi skal være et redskab for Lissabon-strategien.

Kommissionen fremhæver, at der er sket strukturelle forbedringer på EU arbejdsmarkedene, men understreger samtidig, at der fortsat er svagheder, som kræver en fortsat reformindsats. Ledigheden bl.a. for unge, ældre og kvinder, flaskehalse i regioner og sektorer, kønsligestillingen samt diskrimination er alle væsentlige områder i den forbindelse.

Dertil kommer de udfordringer, der følger af den demografiske udvikling, globaliseringen, udviklingen i retning af videnssamfund m.m.

Beskæftigelsesstrategien skal være det politiske svar på disse udfordringer under hensyn til Lissabonmålsætningerne om fuld beskæftigelse, kvalitet i arbejdet ("bedre jobs") og social inklusion (rummelighed).

Kommissionen peger på, at retningslinierne er blevet meget komplekse i løbet af den femårige periode siden 1997, og lægger derfor vægt på, at de nye retningslinier bliver forenklede, stabile og resultatorienterede.

Kommissionen foreslår som udgangspunkt følgende målsætninger og struktur for et nyt sæt retningslinier:

Med afsæt i Lissabon-strategien skal retningslinierne fremme følgende overordnede målsætninger: fuld beskæftigelse, kvalitet i arbejdet og øget produktivitet samt et rummeligt arbejdsmarked.

I forlængelse heraf lægges op til følgende 11 prioriterede områder:

- En aktiv og forebyggende indsats over for ledige og inaktive.
- Det skal kunne betale sig at arbejde.
- Fremme af iværksætterånd for at skabe flere og bedre job.
- Bekæmpelse af sort arbejde.
- Fremme af aktiv aldring.

- Anvendelse af immigration til opfyldelse af Lissabon-strategiens målsætninger.
- Fremme arbejdsmarkedets tilpasningsevne (adaptability).
- Investering i human kapital og strategi for livslang læring.
- Ligestilling mellem kvinder og mænd.
- Fremme af integration og bekæmpelse af diskrimination på arbejdsmarkedet.
- Bekæmpelse af regionale uligheder.

Meddelelsen indeholder afslutningsvis et afsnit om den nationale forankring og de involverede aktører, herunder arbejdsmarkedets parter, nationale parlamenter og NGO'er m.fl.

Endelig indeholder et bilag en oversigt over mulige indikatorer og mål for strategien, idet det understreges, at forslag til endelige mål afventer debatten på forårstopmødet.

Beskæftigelseskomiteens udtalelse

Beskæftigelseskomiteen forventes på sit uformelle møde den 20.-21. februar 2003 at udarbejde en udtalelse om Kommissionens meddelelse. Udtalelsen ventes at pege på hovedlinjerne for beskæftigelsesstrategien på baggrund af Kommissionens synteserapport 2003, Kommissionens meddelelse om den fremtidige beskæftigelsesstrategi og Beskæftigelseskomiteens bidrag til fællesudtalelsen med Den Økonomisk-Politiske Komité og Komiteen for Social Beskyttelse, som Rådet (beskæftigelsesministre) og ECOFIN tilsluttede sig på rådsmøder den 8. oktober 2002.

Beskæftigelseskomiteen forventes at pege på:

- behovet for yderligere strukturreformer, herunder på arbejdsmarkedet for at indfri de overordnede Lissabonmålsætninger, herunder om en samlet beskæftigelsesfrekvens på EU-niveau inden år 2010 på 70%,
- at beskæftigelsesstrategien skal fokusere på klart definerede prioriteter, der - under hensyn til deres gensidige afhængighed - skal indarbejdes i de nye retningslinier. Komiteen har følgende prioriteter:
 - aktive og forebyggende foranstaltninger rettet mod ledige og inaktive,
 - det skal kunne betale sig at arbejde,
 - tilskynde til iværksættervirksomhed for at skabe flere og bedre job,
 - fremme af aktiv aldring,
 - fremme af tilpasningsevnen på arbejdsmarkedet,
 - investering i menneskelig kapital og strategier for livslang læring,
 - kønsmæssig ligestilling,
 - støtte integration og bekæmpe diskrimination af udsatte grupper på arbejdsmarkedet,
 - sætte ind mod regionale forskelle i beskæftigelse og
 - geografisk og faglig mobilitet.

Endvidere forventes komiteen at pege på:

- at der skal være færre retningslinier, som bør være enklere opbygget, mere resultatorienterede og stabile (tre-årig cyklus) end hidtil,
- at der ligeledes skal være færre, robuste, sammelignelige, fokuserede indikatorer, der bygger på de seneste statistikker,
- at de nationale handlingsplaner (NAP'erne) skal indrettes med baggrund i retningsliniernes treårige cyklus, og

- at der sker en udvidet og styrket inddragelse - under hensyn til de nationale traditioner - af de forskellige aktører omkring beskæftigelsesstrategien, herunder ikke mindst arbejdsmarkedets parter, men også de nationale parlamenter og NGO'er.

Udtalelse fra Komiteen for Social Beskyttelse

Komiteen for Social Beskyttelse har noteret sig, at der i beskæftigelsesstrategien behandles emner, som også vedrører det sociale område, og anmoder derfor om, at der også i fremtiden sker et tæt samarbejde mellem de to komiteer med henblik på en god sammenhæng mellem de emner, der er under behandling, herunder ikke mindst for så vidt angår "to make work pay".

3. Gældende dansk ret

Der eksisterer ikke tilsvarende bestemmelser.

4. Nærheds - og proportionalitetsprincippet

Beskæftigelsesstrategien sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at koordinere medlemslandenes politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinjer og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar. Arbejdet med beskæftigelsesstrategien er derfor efter regeringens opfattelse i overensstemmelse med nærheds - og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Kommissionens Meddelelse har været til høring i EU-Specialudvalget vedrørende arbejdsmarkedet og sociale forhold. Der er modtaget følgende høringssvar:

Amtsrådsforeningen (ARF) hilser en forenkling af retningslinierne til fremme af beskæftigelsesmålsætningerne for EU velkommen. ARF kan især tilslutte sig, at en af de overordnede målsætninger er at fremme indsatsen for et rummeligt arbejdsmarked.

Det er hensigtsmæssigt, at Kommissionens forslag til prioriterede områder omfatter en aktiv og forebyggende indsats overfor ledige, fremme af integration og bekæmpelse af diskrimination på arbejdsmarkedet samt bekæmpelse af regionale uligheder.

På alle områder er det vigtigt for forankringen af en fremtidig beskæftigelsesindsats, at såvel arbejdsmarkedets parter som regionale og lokale myndigheder kommer til at spille en væsentlig rolle, når den nationale beskæftigelsesstrategi skal formuleres og implementeres. Derfor er det også positivt, at Kommissionen er indstillet på at intensivere den sociale dialog for der igennem at sikre en effektiv konsultationsproces på arbejdsmarkedsområdet.

Hvad angår implementeringen af den fremtidige beskæftigelsesstrategi gennem de nationale handlingsplaner (NAP'er), er det vigtigt, at der sker en afklaring af, hvilke af de prioriterede områder, der henhører under henholdsvis NAP-beskæftigelse og NAP-inclusion. Men en sådan afklaring må under ingen omstændigheder føre til, at områder, som ligger på grænsen mellem de to nationale handlingsplaners felter, bliver overset eller nedprioriteret. Derfor er det hensigtsmæssigt med en langt højere grad af koordinering mellem NAP-beskæftigelse og NAP-inclusion.

Kommunernes Landsforening (KL) har overordnet ingen bemærkninger til selve strategien. KL vil dog særligt tilkendegive tilfredshed med den foreslåede nedsættelse af antallet af retningslinier.

I afsnit 2.2.2 i meddelelsen anføres det, at "Både den arbejdssøgende og arbejdsgiveren bør tilstræbe at opfylde målsætningen om, at det skal kunne betale sig at arbejde". KL finder, at spørgsmålet om, hvorvidt det kan betale sig at arbejde, afhænger i højere grad af skattesystemet og det sociale system end det afhænger af arbejdsgiverens løntilbud, og det er derfor problematisk at fo-restille sig, hvordan arbejdsgiveren i praksis skal kunne opfylde denne målsætning.

Flere steder i den danske oversættelse af meddelelsen (fx meddelelsen s. 14, overskrift 2.2.8 og det første store afsnit herunder samt på s. 16, 2. afsnit) bruges betegnelsen "livslang uddannelse", hvorimod der i den engelske version bruges ordene "lifelong learning". KL vil henstille til, at man fra dansk side lægger vægt på at bruge betegnelsen "lifelong learning" som en betegnelse for "livslang læring".

På s. 9 i meddelelsen anføres det, at en del af strategien om flere og bedre jobs bl.a. omfatter "tilfredshed med lønnen". På s. 16 anføres det i 4. afsnit, "I mange medlemsstater skal der i lønftalerne tages mere højde for de regionale forskelle i produktivitet og arbejdsmarkedsvilkår". KL skal i den forbindelse henlede opmærksomheden på EU-traktatens art. 137, hvorefter lønforhold ikke er en del af EU's kompetenceområde.

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesforbund (FTF) og Landsorganisationen i Danmark (LO) er overordnet enig i behovet for at gøre beskæftigelsesretningslinjerne enklere, mere stabile og resultatorienterede.

Man er ligeledes enig i den fokusering af beskæftigelsesretningslinjerne, som opstillingen af de tre overordnede målsætninger og en række prioriterede områder er udtryk for. Antallet af prioriterede områder synes med Kommissionens forslag at have nået en overgrænse i forhold til reelt at prioritere indsatsen.

FTF og LO finder, at den reviderede beskæftigelsesstrategi må sætte øget fokus på implementeringen af de vedtagne retningslinjer gennem udarbejdelsen og opfølgningen på de nationale handlingsplaner, der fortsat bør udgøre krumtappen i beskæftigelsesstrategien.

FTF og LO pege endelig på, at en øget inddragelse af arbejdsmarkedets parter på såvel europæisk som nationalt plan fortsat er en væsentlig del af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Det er væsentligt, at inddragelsen af arbejdsmarkedets parter ses som en integreret del af beskæftigelsesstrategien. Der er således ikke behov for etablering af nye selvstændige partsprocesser.

Dansk Arbejdsgiverforening (DA) finder det positivt, at Kommissionen med denne meddelelse lægger sine overvejelser frem til diskussion. Det er DA's vurdering, at beskæftigelsesstrategien skal bidrage til at sætte fokus på de nødvendige reforminitiativer, som kan øge befolkningernes erhvervsdeltagelse og dermed imødegå de udfordringer, som bl.a. EU's aldrende befolkning medfører. DA kan derfor støtte, at Kommissionens grundlæggende mål for den fremtidige strategi er knyttet tæt op på at realisere Lissabonmålsætningerne.

DA finder, at de vigtigste strategiske mål må være målet om fuld beskæftigelse og initiativer, der kan bidrage til et øget og mere mobilt og fleksibelt arbejdsudbud. Det er derfor DA's vurdering, at Kommissionen med sit forslag til hele 11 prioriterede områder spreder sig over for mange områder, således at det strategiske udgangspunkt svækkes. DA finder, at områder som, at indrette forsørgelsessystemer så det kan betale sig at arbejde, at fremme mobilitet på det europæiske arbejdsmarked samt en aktiv indsats for at hjælpe ikke beskæftigede ind på arbejdsmarkedet bør have første prioritet. Hermed kan det ligeledes sikres, at antallet af indikatorer til at dokumentere indsatsen kan bringes ned.

I relation til den aktive beskæftigelsespolitik lægger Kommissionen op til, at de nuværende retningslinjers krav om et aktiveringsomfang på 20 pct. øges, set i lyset af, at de fleste medlemslande allerede har nået målet. DA finder, at Kommissionen hermed tager et forkert udgangspunkt. Fokus bør ikke være på et kvantitativt mål, men baseres på et krav knyttet til effekten af indsatsen. Der er brug for, at vi fra dansk side går konstruktivt ind i en dialog om en revision af beskæftigelsesretningslinjerne med henblik på at opnå retningslinjer, som er mere enkle, og som har fokus på de grundlæggende strukturproblemer på arbejdsmarkedet.

DA er positiv over for, at der med Kommissionens forslag lægges op til en større involvering af arbejdsmarkedets parter. Involveringen bør på europæisk plan ske gennem UNICE og EFS og i det årligt trepartstopmøde. Det er afgørende for DA, at det sikres, at medlemsstaterne i langt højere grad bliver forpligtet til at inddrage arbejdsmarkedets parter i den nationale strategi til fremme af beskæftigelsen.

DA har noteret sig, at Kommissionen lægger op til, at parternes suverænitet respekteres. Efter DA's vurdering betyder det, at det i den nationale udmøntning af beskæftigelsespolitikken respekteres og anerkendes, at aftaler mellem parterne sker som led i en forhandling, som gør det vanskeligt, at parterne på forhånd kan forpligte sig på bestemte strategier.

6. Tidligere forelæggelse

Kommissionens meddelelse samt udtalelserne fra Beskæftigelseskomiteen og Komiteen for Social Beskyttelse har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Ad Fællesrapporten om beskæftigelsen 2002 (JER).

- Vedtagelse

1. Baggrund

Fællesrapporten har hjemmel i Amsterdamtraktatens art.128(5).

Fællesrapporten 2002 (KOM(2002) 621 endelig) giver på baggrund af de 15 medlemslandes nationale handlingsplaner for beskæftigelse (NAP'er) en overordnet såvel som individuel vurdering af i hvilket omfang landene har implementeret retningslinierne for beskæftigelse for 2002 og taget Rådets henstillinger for 2002 til efterretning i den nationale politik. Derudover indeholder rapporten, der fremsendes til Det Europæiske Råds forårstopmøde, en status for den overordnede beskæftigelsessituation i EU.

2. Indhold

Som udgangspunkt konstateres det, at det økonomiske klima i EU i 2001 var mindre favorabelt end året før. Til trods herfor steg beskæftigelsen (+ 0,6%) og ledigheden faldt fortsat (- 0,6%), om end i mindre omfang end året før. Usikkerheden omkring den økonomiske vækst fremover skærper behovet for (fortsatte) strukturreformer på arbejdsmarkedet.

Ifølge rapporten er landene blevet bedre til at sikre et balanceret policy mix og særligt søjle IV og II (jf. nedenfor) indgår med større vægt i NAP'erne end tidligere.

Hvad angår beskæftigelsesegnethed (søjle I), understreges det, at forebyggende og individbaserede initiativer nu stort set er indført i alle lande, og uddannelse indtager en central plads i den arbejdsmarkedspolitiske indsats. Der efterlyses en mere aktiv strategi til fastholdelse af ældre medarbejdere.

Iværksættersøjlen (søjle II) er primært karakteriseret ved initiativer, der skal mindske de administrative byrder ved etablering og initiativer til at udbrede i-værksætterkulturen, især blandt kvinder.

For så vidt angår tilpasningsevne (søjle III) anerkendes det, at der er gjort meget for at sikre balancen mellem fleksibilitet på den ene side og sikkerhed på den anden, og herunder initiativer til at sikre mere ens rettigheder på tværs af ansættelsesforhold. Parternes rolle i relation til livslang læring fremhæves.

Under ligestillingssøjlen (søjle IV) står indsatsen for at øge kvinders beskæftigelse centralt, ligesom det understreges, at mainstreamingtilgangen har vundet stigende, men ikke tilstrækkelig, udbredelse. Mindskelse af lønforskellene mellem mænd og kvinder samt udbuddet af pasningsfaciliteter fremhæves som fortsat vigtige indsatsområder.

Generelt finder Kommissionen, at medlemslandene bør gøre mere, for så vidt angår fastsættelse af nationale mål, redegørelse for effekten af igangsætte initiativer og budgetmæssige konsekvenser. Der opfordres endvidere til flere oplysninger om inddragelse af andre aktører i implementeringen af den europæiske beskæftigelsesstrategi.

Mens det anerkendes, at landene under ét har gjort mere for at imødekomme de horisontale retningslinier, ikke mindst med henblik på at øge beskæftigelsesfrekvensen, så udtrykkes der en vis bekymring for, hvorvidt den hidtidige indsats er nok til at nå de overordnede Lissabon-mål for beskæftigelsen inden 2010, først og fremmest for de over 50-årige.

Danmark får altovervejende en positiv omtale. Det bemærkes, at beskæftigelsesfrekvensen blandt ældre er steget med 2,3% trods en lav, og lavere end forventet, økonomisk vækst.

Det anerkendes, at den politiske strategi i Danmark fortsat er målrettet de udfordringer, som det danske samfund står over for på sigt så som en aldrende arbejdsstyrke, mangel på arbejdskraft, en lavere arbejdsmarkedstilknytning blandt etniske minoriteter, et relativt højt skattetryk og omfanget af personer på overførselsindkomster. I tillæg til arbejdsmarkedsreform og skattestop, der primært hører under søjle I, nævnes konkurrenceevnepakken blandt nye initiativer. Endvidere anerkendes den løbende indsats til fremme af et rummeligt arbejdsmarked, ikke mindst i form af aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Det bemærkes, at indfasning af handlingsplaner til ledige inden henholdsvis 6 måneders ledighed (unge) og 12 måneders ledighed (voksne) fortsat er forsinket.

Det fremhæves i rapporten, at Danmarks vigtigste udfordring fortsat er at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud, og at effekten af de igangsatte initiativer, herunder integrationsydelsen, bør følges nøje. Endvidere nævnes risikoen for fremtidige flaskehalse i sektorer, der aktuelt er domineret af ældre arbejdskraft, f.eks. inden for sundhed, uddannelse og socialektoren.

I Fællesrapportens afsluttende kapitel henvises til de igangværende overvejelser om udformningen af den fremtidige beskæftigelsesstrategi. Med afsæt i EU-kommissionens to meddelelser "Taking stock of five years of the European Employment Strategy" og "Streamlining the annual economic and employment policy co-ordination

cycles" og den afledte debat på såvel nationalt som europæisk plan angives følgende elementer som centrale for en revideret strategi:

- Fokus skal først og fremmest være på Lissabonmålene om flere og bedre jobs samt øget social sammenhængskraft ("cohesion").
- Det mellemlange sigt skal understreges - og ændringer i retningslinierne frem mod 2010 skal så vidt muligt undgås.
- Retningslinierne skal under hensyntagen til et bredere beskæftigelsespolitisk sigte koncentreres om udvalgte prioriteter, og der skal sættes passende mål og i højere grad fokuseres på resultaterne.
- Der skal fortsat ske en årlig evaluering med afsæt i NAP'erne.
- Under hensyntagen til de forskellige samarbejdsprocessers individuelle rolle, skal der ske en øget koordinering i forhold til de overordnede økonomiske retningslinier.
- Effekten af en revideret strategi skal understøttes af forbedret styreformer ("governance").

Med afsæt i de hidtidige erfaringer skal den reviderede beskæftigelsesstrategi ifølge Fællesrapporten forfølge tre gensidigt forstærkende målsætninger:

1. stigende beskæftigelses- og erhvervsfrekvenser,
2. øget kvalitet og produktivitet i arbejdet og
3. fremme af et rummeligt arbejdsmarked.

Kommissionen har på baggrund af en høring i medlemslandene om udkast til fællesrapport udarbejdet en note vedrørende faktuelle ændringer til udkastet (EMCO/01/280103/EN_REV).

3. Danske regler

Der findes ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Fællesrapporten er en del af den overordnede strategi for beskæftigelse, der sigter på at udnytte de gevinster, der er ved at samordne og koordinere medlemslandenes økonomiske politikker, som inden for rammerne af de overordnede økonomiske retningslinier og stabilitets- og vækstpagten er de enkelte landes ansvar. Regeringen finder derfor, at rapporten er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Rapporten har været sendt i høring i Specialudvalget vedrørende arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Amtsrådsforeningen er positiv overfor rapportens anerkendelse af den løbende indsats, som arbejdsmarkedets parter i Danmark foretager i form af indgåelse af gensidige aftaler for at fremme et rummeligt arbejdsmarked.

Amtsrådsforeningen kan tiltræde, at rapporten fremhæver, at Danmarks vigtigste udfordring fortsat er at sikre et tilstrækkeligt arbejdsudbud, og at opmærksomhed bør rettes mod risikoen for, at der i visse sektorer domineres af ældre arbejdskraft opstår flaskehalse. Rapporten omtaler her især områder som sundhed, uddannelses- og socialektoren.

Amtsrådsforeningen finder det vigtigt, at den fremtidige europæiske beskæftigelsesstrategi fokuserer mere på det mellemlange sigt, og at der i højere grad end nu skal fokuseres på resultater. Det er positivt, at rapporten afslutningsvis redegør for, at en revideret beskæftigelsesstrategi skal forfølge tre gensidige målsætninger, hvoraf den ene er fremme af et rummeligt arbejdsmarked.

Landsorganisationen (LO) bemærker, at EU-Kommissionen i deres seneste vurdering af beskæftigelsesstrategiens udvikling (jf. KOM (2002) 416 endelig) lægger op til debat om forslag til forbedrende justeringer på fire områder:

- klarere fælles mål,

- enklere indikatorer/retningslinjer,
- bedre samarbejde om deres efterlevelse og
- bedre koordinering med andre EU-politikker, især de brede økonomiske retningslinjer.

LO er dels enig i rapportens konklusioner, og dels i behovet for justeringer og forenklinger i den nuværende beskæftigelsesstrategi.

6. Tidligere forelæggelse

Kommissionens udkast til Fællesrapport for 2002 har tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmøde (beskæftigelse, sociale forhold, sundhed og forbrugerbeskyttelse) den 2.-3. december 2002.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Fællesrapporten har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Fællesrapporten har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

Ad b) Social beskyttelse

- Rådets og Kommissionens fællesrapport om pensioner
- Rådets og Kommissionens fællesrapport om fremtidens sundheds- og ældrepleje
- *Vedtagelse*
- **Udtalelse fra Komiteen for social beskyttelse**
 - *Formandskabskonklusioner*

Ad rapporten om pensionsreformer

1. Baggrund

Det Europæiske Råd i Stockholm i marts 2001 bemyndigede det Den Økonomiske-Politiske Komité (EPC) og Komitéen for Social Beskyttelse (SPC) til at udarbejde en rapport om holdbarheden i pensionssystemer til Rådet med henblik på Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona i marts 2002. I den forbindelse blev der udarbejdet en situationsrapport til Det Europæiske Råd i Laeken 14.-15. december 2001. Som led i en strategi for at kunne tage udfordringerne op i forbindelse med befolkningens aldring, godkendte Det Europæiske Råd på sit møde i Göteborg den 15.-16. juni 2001 tre overordnede principper for sikring af pensionssystemernes holdbarhed på lang sigt: 1) at værne om systemernes evne til at opfylde deres sociale mål, 2) at opretholde deres økonomiske holdbarhed og 3) at reagere på ændringer i samfundets behov.

På dets møde i Barcelona 15.-16. marts 2002 understregede Det Europæiske Råd rigtigheden af Kommissionens og Rådets fælles rapport om pensioner. Denne rapport skulle basere sig på nationale strategirapporter, som blev indsendt i september 2002 og forelægges Det Europæiske Råds møde i Bruxelles 21.-22. marts 2003. For at hjælpe rapporten på vej, sammenfattede Kommissionen på baggrund af de nationale strategirapporter en meddelelse.

2. Indhold

Som udkast til rapporten offentliggjorde Kommissionen den 17. december 2002 meddelelsen "Draft Joint report by the Commission and the Council on adequate and sustainable pensions" (COM(2002) 737 final).

Meddelelsen indeholder en generel del og en landespecifik del, hvor medlemslandenes pensionssystem beskrives individuelt. Den generelle del er opdelt i fem primære afsnit:

i) En præsentation af den ændrede demografiske situation frem mod 2050; både indeholdende befolkningsfremskrivninger og forventninger til de offentlige pensioner i fremtiden. Sidstnævnte er opgjort på basis af en spørgeskemaundersøgelse.

ii) Beskrivelse af indkomstfordelingen; både generelt og forholdsvist mellem erhvervsaktive og pensionister, herunder indkomstfordeling relativt imellem de to grupper pensionssystemets, og dermed pensionssystemets evne til at sikre en rimelig levestandard for pensionister.

iii) Økonomisk holdbarhed; pensionernes tilstrækkelighed afhænger af, at de offentlige finanser, herunder pensionssystemerne, er holdbare.

iv) Systemerne skal være i stand til at imødekomme skiftende behov, hvor skiftende behov er defineret ved ændringen i sammensætningen af arbejdsstyrken og arbejdsmarkedets funktionsmåde.

v) I sidste del diskuteres perspektiverne for samarbejde på området imellem landene, herunder fremtidige rapportering fra medlemslandene.

I den landespecifikke del beskrives kort også det danske pensionssystem, hvilke udfordringer det står overfor, og hvordan disse udfordringer imødegås.

Vedtagelsen af den samlede rapport, som udarbejdes med afsæt i meddelelsen og de nationale strategirapporter, ventes at ske 6. marts af Rådet (beskæftigelses- og socialpolitik) og 7. marts af Rådet (ECOFIN). Herefter ventes rapporten fremsendt til Det Europæiske Råds møde i Bruxelles 21. marts 2003.

Den samlede rapport ventes at indeholde en yderligere præcisering af kravet om, at pensionssystemerne bør være økonomisk holdbare. For Danmarks vedkommende ventes oplysningerne om indkomstfordeling i den landespecifikke del at blive komplementeret af oplysninger baseret på danske registerdata. Ligeledes ventes oplysninger om indkomstfordeling i den generelle del af rapporten at blive komplementeret af oplysninger baseret på danske registerdata. Endelig ventes det, at rapportering om pensionssystemer i denne form ikke bliver en tilbagevendende begivenhed, men eventuelt besluttet som særskilt projekt, hvis det skønnes nødvendigt. Således behandles den finanspolitiske holdbarhed allerede i landenes stabilitets- og konvergensprogrammer, mens beskæftigelsesstrategien behandles i de nationale handlingsplaner for beskæftigelse.

3. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Rapporten har i sig selv ingen statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Arbejdet finder sted inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode og bygger dermed på en decentraliseret tilgang, der med udgangspunkt i en gensidig erfaringsproces skal hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politik.

5. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Rapporten har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Ad Fællesrapport fra Rådet og Kommissions: Sundhed og ældrepleje

1. Baggrund og indhold

På sit møde i Göteborg juni 2001 bestilte Det Europæiske Råd en foreløbig rapport til forårstopmødet i Barcelona i 2002 om pejlemærker inden for sundhedsvæsen og ældrepleje i lyset af udfordringerne med en ældre befolkning. Rapporten blev udarbejdet i samarbejde mellem SPC (Komitéen for Social Beskyttelse) og EPC (Komitéen for økonomisk Politik) og baseret på den åbne koordinationsmetode.

Rapporten anerkendte de mål for fremtidens sundhedsvæsen og ældrepleje, som Kommissionen havde opstillet i sin meddelelse af 5. december 2001 "Den fremtidige ældrepleje og sundhedsvæsen – sikring af adgang, kvalitet og den økonomiske holdbarhed (KOM(2001)723):

- adgang for alle,
- høj kvalitet,
- økonomisk bæredygtighed.

Desuden påpegede rapporten, at sundhedssystemerne i EU hviler på principperne om universalitet, solidaritet og lighed.

På forårstopmødet i Barcelona 2002 blev Kommissionen og Rådet bedt om at undersøge spørgsmålene om adgang, kvalitet og økonomisk bæredygtighed nærmere. Medlemslandene blev derfor efterfølgende i et rundspørge bedt om at beskrive deres nuværende politik og planer inden for sundhed og ældrepleje.

Ifølge svarene prøver alle medlemslandene at finde den bedste balance mellem de tre mål. Flere lande påpeger nødvendigheden af at sikre en bedre koordinering mellem sundhedsvæsenet og ældrepleje. Svarene viser, at der er behov for en balance mellem fokus på kvalitet og omkostningskontrol, som oftest styres centralt, og den lokale levering af ydelserne.

Medlemslandene svarer endvidere, at de vil bibeholde den generelle adgang for alle som en hjørnesteen i deres systemer. Svarene viser også, at der er grundlag for udvidet samarbejde mellem landene på kvalitetsområdet. Desuden peger medlemslandene på udfordringen i at sikre, at nye teknologier anvendes til at øge effektiviteten.

Kommissionen opfordrer Rådet til at godkende rapporten og forelægge den for Det Europæiske Råd på forårets topmøde. Det fremhæves, at en proces med gensidig læring og samarbejde bør fortsætte med udgangspunkt i den fælles rapport. Kommissionen vil i efteråret 2003 præsentere forslag til at fremme samarbejdet yderligere. Heri vil også indgå specifikke aspekter, som måtte vedrøre udvidelsen af EU.

Samarbejdet vil kunne omfatte udveksling af erfaringer og god praksis i forhold til de tre mål. Samarbejdet vil respektere princippet om subsidiaritet. Der vil kunne være tale om fokus på at forbedre informationerne og indikatorerne med udgangspunkt i det nuværende tætte samarbejde mellem Eurostat og OECD.

2. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Rapporten medfører hverken statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Arbejdet finder sted inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode, og bygger dermed på en fuldt decentraliseret tilgang, der skal hjælpe medlemslandene til gradvis at udvikle deres egne politikker.

4. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Den første foreløbige rapport blev forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 1. marts 2002 forud for ECOFIN den 5. marts 2002 og Rådet besk/social den 7. marts

5. Høring

Udkastet har været sendt til orientering og evt. bemærkninger i Specialudvalget for arbejdsmarkedet og socialpolitik.

Udtalelsen fra Komiteen for Social Beskyttelse dækker kun synteserapporten og meddelelsen om den fremtidige beskæftigelsesstrategi.

2. Forslag til Rådsafgørelse om oprettelse af et socialt trepartstopmøde for vækst og beskæftigelse

(KOM(2002)341 endelig)

- Vedtagelse

Opdateret genoptryk af aktuelt notat forud for rådsmødet den 3. december 2002.

1. Baggrund

Kommissionen vedtog den 26. juni 2002 en meddelelse om den sociale dialog på europæisk plan - KOM(2002)341 endelig - med titlen "Den europæiske sociale dialog som drivkraft bag modernisering og omstilling".

Meddelelsen inkluderede et forslag til rådsafgørelse om et "socialt trepartstopmøde om vækst og beskæftigelse". Forslaget har ifølge Kommissionens forslag hjemmel i EF-traktaten, særligt art. 202.

I henhold til EU-traktatens art. 138 er Kommissionen ansvarlig for at fremme og understøtte den sociale dialog på europæisk plan. Kommissionens meddelelse ligger inden for denne ramme og følger parternes erklæring fra Det Europæiske Råds møde i Læken i december 2001 og konklusionerne fra High Level Group on Industrial Relations and Change, som blev publiceret i april 2002.

2. Indhold

Kommissionen vurderer, at de omfattende resultater, som arbejdsmarkedets parter allerede har opnået nu bør udbygges yderligere ved hjælp af en ny form for samråd om beskæftigelsen, den økonomiske politik og den sociale beskyttelse samt nye forslag til, hvordan arbejdsmarkedets parter kan bidrage til gennemførelsen af Lissabon-strategien.

Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at inddrage arbejdsmarkedets parter mere aktivt i beslutningsprocessen i EU og de europæiske institutioner gennem en mere omfattende høring baseret på de procedurer, der blev indført i traktaten allerede i 1992. Denne rolle for den sociale dialog er især vigtig i lyset af den kommende udvidelse på et tidspunkt, hvor aktørerne og traditionerne for partnerskab stadig er svage i mange af kandidatlandene til trods for den støtte, der udspringer af arbejdsmarkedets parters initiativer og Fællesskabets programmer.

Med henvisning til parternes erklæring til Det Europæiske Råd (DER) Læken foreslår Kommissionen, at man på højeste politiske niveau bringer den sociale trojka, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau sammen mindst en gang om året og altid forud for DER's forårsmøde. Mødets diskussioner og resultater skal derefter rapporteres til DER.

Formålet skal være at sikre en fortsat udveksling af synspunkter mellem Rådet, Kommissionen og parterne med henblik på at styrke parternes bidrag - på basis af deres sociale dialog - til de forskellige elementer i den integrerede økonomiske og sociale strategi, som blev iværksat af DER Lissabon i marts 2000 og suppleret af DER Göteborg i juni 2001. Det drejer sig om den makroøkonomiske dialog, dialogen om beskæftigelsen og dialogen om den sociale beskyttelse.

Kommissionen foreslår, at UNICE og EFS skal varetage den tekniske koordinering af sammensætningen af delegationerne for hhv. arbejdsgiversiden og arbejdstagersiden.

Samtidig omfatter forslaget til rådsafgørelse en ophævelse af rådsbeslutning 99/207/EØF vedr. etablering af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse.

Kommissionen er enig i med parterne i, at Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ikke gav mulighed for at af lade samrådet mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter fokusere på samtlige elementer i Lissabonstrategien.

3. Gældende dansk ret

Danske bestemmelser vil ikke blive påvirket af forslaget.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen begrundet ikke forslaget i henhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Regeringen finder, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da forslaget sigter mod at fremme den rolle, som arbejdsmarkedets parter på europæisk plan spiller i forhold til gennemførelsen af Lissabonstrategien.

5. Høring

Meddelelsen og forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

LO hilser generelt meddelelsen velkommen. LO er enig med Kommissionen i, at parterne bør inddrages bedre i den åbne koordinering og i gennemførelsen af Lissabonstrategien.

LO støtter Kommissionens forslag til en rådsafgørelse om oprettelse af et trepartsforum for vækst og beskæftigelse.

DA hilser Kommissionens meddelelse og forslag til en rådsafgørelse velkommen.

DA støtter, at arbejdsmarkedets parter involveres mere i f.eks. beskæftigelsesprocessen både på europæisk plan, gennem UNICE og EFS og f.eks. i et årligt trepartsmøde, og på nationalt plan, men uden at der etableres en selvstændig parallel europæisk proces hos parterne, og uden at parternes nationale bidrag harmoniseres eller formaliseres gennem ensrettede "europæiske løsninger".

Parterne er parate til at tage et større engagement i udformningen af den europæiske arbejdsmarkedspolitik, sådan som det fremgår af fælleserklæringen fra december 2001. Dette forudsætter, at regeringerne både nationalt og forsamlet i Det Europæiske Råd ligeledes er parate til at skabe de rette rammer og vilkår for parternes virke. Det bør pointeres, at også begivenheder på de nationale arbejdsmarkeder via medvirken af de nationale parter i samme grad ligger inden for den samlede europæiske proces.

For så vidt angår forslaget om et socialt trepartstopmøde mener DA, at der bør skabes større gennemsækelighed omkring topmødets og parternes rolle i realiseringen af Lissabon-målsætningerne. DA opfordrer til, at det sikres, at trepartstopmøderne bliver et forum for løbende dialog, samarbejde og indflydelse på udviklingen af beskæftigelsesprocesserne.

KL og Personalestyrelsen ønsker, at der sker en ligestilling af de offentlige og private arbejdsgivere i forslagets artikel 3, stk. 2, 3. afsnit. Der peges på, at kun UNICE og ETUC er nævnt som de organisationer, der skal forestå den tekniske koordinering vedr. sammensætningen af de to delegationer, der repræsenterer arbejdsmarkedets parter ved topmødet. KL og Personalestyrelsen ønsker derfor, at CEEP, De Offentlige Arbejdsgiveres Europæiske Organisation, nævnes på lige fod med UNICE. KL peger på, at de offentlige arbejdsgiverorganisationer ikke på nogen måde er underlagt de private organisationer.

Amtsrådsforeningen er også positivt stemt over for forslaget om et trepartstopmøde. Amtsrådsforeningen støtter Kommissionens forslag om større involvering af parterne på europæisk niveau, men påpeger samtidig nødvendigheden af at disse får de fornødne rammer til at udarbejde og organisere grundige og bæredygtige arbejdsprogrammer. Amtsrådsforeningen er enig med KL og Personalestyrelsen i, at både de offentlige og private arbejdsgiverorganisationer bør repræsenteres i forslaget i stedet for alene at lade UNICE forestå koordineringen.

FA mener, at forslaget bør ses i sammenhæng med den sociale sektordialog, hvor etablering af de 27 komiteer ifølge FA klart indikerer et ønske om en effektiv, fremadrettet social dialog. FA mener derfor, at der bør være mulighed for repræsentation i en ikke defineret form mellem sektordialogen og trepartstopmødet.

AC ønsker, at det kommer til at fremgå klarere at nærværende notat, hvorledes kontakten mellem parterne og Rådet vil finde sted, såfremt forslaget bliver vedtaget.

FTF støtter Kommissionens forslag men peger dog på, at etableringen af et socialt trepartstopmøde vedrørende Lissabon-strategien må ikke føre til en svækkelse af den europæiske beskæftigelsesstrategi. Der bør således fortsat være en dialog mellem Rådet, Kommissionen og arbejdsmarkedets parter om beskæftigelsesretningslinierne på europæisk niveau. I den forbindelse bør arbejdsmarkedets parter på europæisk niveau inddrages stærkere forud for udarbejdelse af udkast til forslag til beskæftigelsesretningslinier.

6. Tidligere forelæggelser

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg forud for rådsmødet den 3. december 2002.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

Vedtagelse af forslaget vil betyde, at rådsbeslutning 99/207/EØF vedr. etablering af Det Stående Udvalg for Beskæftigelse ophæves.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser.

3. Arbejdsprogram for Beskæftigelseskomiteen, 2003

- Præsentation

1. Baggrund

Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2003 blev godkendt på komiteens uformelle møde den 20.-21. februar 2003. Beskæftigelseskomiteen har rådgivende karakter og skal fremme samordning mellem medlemstaterne af beskæftigelses- og arbejdsmarkedspolitikkerne. Beskæftigelseskomiteen er nedsat af Rådet i henhold til art. 130 i Amsterdamtraktaten ved Rådsbeslutning af 24. januar 2000.

2. Indhold

Arbejdsprogrammet består af følgende dele:

- Den fremtidige beskæftigelsesstrategi og forberedelse af Det Europæiske Råds forårsmøde 2003.
- Forberedelse af beskæftigelsesstrategiens hovedelementer.
- Specifikke politikområder og best practice programmet:
 - beskæftigelsesindikatorer,
 - strukturelle indikatorer,
 - rapporten om beskæftigelsen i Europa 2003,
 - best practice programmet 2004,
 - meddelelse om migration,
 - studie vedrørende "sort" arbejde og
 - opfølgning på handlingsplanen om kompetence og mobilitet.
- De overordnede økonomisk-politiske retningslinier og den makroøkonomiske dialog.

- Integration af kandidatlandene i Beskæftigelseskomiteens arbejde.

- Samarbejde med andre aktører på EU-niveau og EFTA-landene.

3. Danske regler

Ingen.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Punktet vedrører ikke et lovgivningsinitiativ.

5. Høring

Ingen.

6. Tidligere forelæggelse

Beskæftigelseskomiteens arbejdsprogram for 2003 har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Arbejdsprogrammet vil ikke i sig selv have samfundsøkonomiske konsekvenser.

4. Arbejdsprogram for Komiteen vedrørende social beskyttelse, 2003

- Præsentation

1. Baggrund og indhold

Som tidligere forventes arbejdet i Komiteen for Social Beskyttelse at tage udgangspunkt i følgende fire emner:

- a. Bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse
- b. Pensionernes tilstrækkelighed og bæredygtig
- c. Sundhed og pleje af ældre mennesker
- d. "Det skal kunne betale sig at arbejde"

Ad a. Medlemsstaterne skal pr. 31. juli afgive anden generation af nationale handlingsplaner for bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse. Disse skal herefter underkastes peer- review i Komiteen med henblik på udarbejdelse af en fælles rapport mellem Kommissionen og Rådet til forelæggelse for Det Europæiske Råd i foråret 2004.

Ad b: En fælles rapport mellem Kommissionen og Rådet om pensionernes tilstrækkelighed og bæredygtighed er under forhandling i komitéen med henblik på forelæggelse på Rådet (forb/sund/besk/soc) den 6. marts og Ecofin den 7. marts og efterfølgende endossering på Det Europæiske Råd .

I løbet af året vil i Komiteen blive afholdt temadrøftelser vedrørende relevante pensionsområder.

Ad c: En fælles rapport mellem Rådet og Kommissionen om sundhed og ældrepleje er under forhandling med henblik på forelæggelse på Rådet (forb/sund/besk/soc) den 6. marts og Ecofin den 7. marts og efterfølgende endossering på Det Europæiske Råd. Der forventes en meddelelse fra Kommissionen i efteråret 2003 om opfølgning af arbejdet, herunder under hensyn til udvidelsen. Denne vil blive drøftet i Komiteen.

Ad d. Tilrettelæggelse af arbejdet vedrørende emnet "to make work pay" vil ske i tæt samarbejde med Beskæftigelseskomiteen, og der forventes bl.a drøftelser om incitamenter til at udskyde tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

Hertil kommer, at Komiteen i maj og juni skal drøfte en forventet meddelelse fra Kommissionen om "strømning" på det sociale område, jf. at det sociale område ikke var et led i rådsvedtagelsen herom i december 2002.

2. Danske regler

Ingen.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Punktet vedrører ikke et lovgivningsinitiativ.

4. Høring

Ingen.

5. Tidligere forelæggelse

Programmet for 2003 har ikke været forelagt Regeringens Udenrigspolitiske Udvalg eller Folketingets Europaudvalg.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Programmet har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Arbejdsprogrammet har ikke samfundsøkonomiske konsekvenser.

5. Opfølgning på handlingsplanen om kvalifikationer og mobilitet

- Europæisk sygesikringsbevis (health card)

- EURES charter/juridisk hjemmel

- Kommissionens meddelelse om arbejdskraftens frie bevægelighed -

udnyttelse af fordele og potentialer

(KOM(2002)694 endelig)

- Præsentation ved Kommissionen

Ad Europæisk sygesikringsbevis (health card)

1. Baggrund

Som et led i Kommissionens handlingsplan for kompetence og mobilitet (KOM(2002)72 fra 13. februar.2002) har Kommissionen foreslået, at der indføres et elektronisk EU-sygesikringskort. På Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona i marts 2002 besluttede man, at "*et europæisk sygesikringskort skal erstatte de papirformularer, der for øjeblikket kræves i forbindelse med lægebehandling i andre medlemsstater. Kommissionen vil fremsætte et forslag med henblik herpå inden Det Europæiske Råds forårsmøde i 2003. Et sådant kort vil forenkle procedurerne, men ikke indebære nogen ændring af de eksisterende rettigheder og pligter*" (punkt 34).

Projektet har siden været behandlet i en arbejdsgruppe i Kommissionsregi med henblik på at give input til Kommissionens forslag.

Det vurderes, at kortet kan indføres med hjemmel i Rådets forordning (EØF) nr. 574/72 om regler til gennemførelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet. Forordningerne har hjemmel i TEF artiklerne 18, 42 og 308.

Det vurderes, at Kommissionens forslag forelægges Rådet for at opnå politisk tilslutning til forslaget, uanset at kortet kan indføres ved en administrativ beslutning.

2. Indhold

Der foreligger endnu ikke noget forslag fra Kommissionen. Under drøftelserne i arbejdsgruppen har der vist sig store forskelle i medlemsstaternes anvendelse – eller manglende anvendelse - af nationale sygesikringskort og i den teknologi, der benyttes i forbindelse med de nationale kort.

Kommissionen forventes derfor i første omgang at foreslå en minimalistisk løsning, der formentlig vil indebære, at kortet bliver et særskilt plastikkort, der kun indeholder læsbare identifikationsdata.

Under drøftelserne i arbejdsgruppen blev de økonomiske problemer i forbindelse med indførelse af et EU-kort fremhævet. Det er ikke afklaret, hvorledes et kort tænkes finansieret.

3. Danske regler

Ingen

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Erstatning af en EU-blanket med et EU-sygesikringskort til dokumentation af rettigheder efter reglerne om social sikring af vandrende arbejdstagere m.fl., som pr. definition er grænseoverskridende, anses for administrativt hensigtsmæssigt og overensstemmende med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

5. Høring

Da der ikke foreligger et forslag fra Kommissionen, har der ikke været foretaget høring.

6. Tidligere forelæggelse

EU-sygesikringskortet har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. De økonomiske konsekvenser kendes ikke.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

De samfundsøkonomiske konsekvenser kendes endnu ikke.

Ad EURES charter/juridisk hjemmel

1. Baggrund

Kommissionen vedtog den 23. december 2002 en beslutning om den videre gennemførelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 med hensyn til formidling og udligning af tilbud og ansøgninger om beskæftigelse. Beslutningen træder i stedet for en tilsvarende beslutning fra 1993 (93/569/EØF). Der er tale om en retsakt, der ifølge forordning 1612/68 vedtages af Kommissionen.

De enkelte medlemsstater har været hørt om teksten via EU-Kommissionens gruppe af nationale generaldirektører for beskæftigelse.

2. Indhold

Der er tale om en opdatering af 1993-beslutningen. Opdateringen følger udviklingen af "European Employment Services" (EURES-systemet) og opstiller rammer for medlemsstaternes praktiske samarbejde med gennemførelsen af arbejdskraftens frie bevægelighed.

3. Danske regler

Der gælder ingen tilsvarende danske regler.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om regulering af fælles problemer, og initiativet vurderes derfor at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincipperne.

5. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

6. Tidligere forelæggelser

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes ikke umiddelbart at have samfundsøkonomiske konsekvenser for Danmark.

Ad Kommissionens meddelelse om arbejdskraftens frie bevægelighed - udnyttelse af fordele og potentialer

(KOM(2002)694 endelig)

- Præsentation ved Kommissionen

1. Baggrund

Kommissionen udsendte den 11. december 2002 en meddelelse om arbejdstagernes frie bevægelighed - KOM (2002)694 endelig - med titlen "Arbejdstagernes frie bevægelighed - vejen til fuld udnyttelse af fordele og muligheder".

Formålet med meddelelsen er at beskrive nogle af de problemer, som vandrende arbejdstagere og deres familier støder på, og hvordan Kommissionen søger at løse disse problemer med udgangspunkt i EF-Domstolens retspraksis og de erfaringer, som Kommissionens tjenestegrene dagligt gør i behandlingen af klager fra borgerne. Målet er at skabe en tættere kontakt mellem EU og borgerne ved at informere borgerne om deres rettigheder i medfør af EF-lovgivningen vedrørende fri bevægelighed.

Som følge af sin rolle som traktaternes vogter er Kommissionens forpligtet til at tilse, at de rettigheder, som traktaten og den afledte ret giver EU-borgerne, overholdes af medlemsstaterne og de offentlige myndigheder på nationalt, regionalt og lokalt plan.

2. Indhold

Meddelelsen er inddelt i fire særskilte, men indbyrdes relaterede områder, som enten skaber særlige problemer for borgerne, eller som Domstolen har behandlet.

Første del omhandler nogle af de tilbageværende hindringer, som vandrende arbejdstagere og deres familier støder på, f.eks. i forbindelse med adgang til beskæftigelse, krav til sprogkundskaber, ligebehandling og sociale ydelser samt administrative og juridiske problemer i forbindelse med opholdsret. Visse spørgsmål vedr. beskatning, ikke-obligatoriske arbejdsmarkedsorienterede pensionsordninger og familiemedlemmer bliver også berørt.

Kommissionen præciserer i denne del bl.a. følgende: En medlemsstat har ikke ret til at udstede midlertidige opholdstilladelser, som man skal betale gebyr for, før den udsteder en opholdstilladelse. En medlemsstat kan heller ikke kræve, at en borger skal fremlægge en opholdstilladelse, før han kan få lov til at arbejde. En medlemsstat kan

ikke nægte at forlænge en opholdstilladelse igen med begrundelse i ufrivillig arbejdsløshed og kan derfor heller ikke udvise en person under sådanne omstændigheder. Hvis statsborgere fra tredjelande kan bevise, at de er familiemedlemmer til en vandrende arbejdstager, og at de ikke udgør nogen trussel mod den offentlige orden, kan værtsmedlemsstaten ikke nægte dem indrejse eller ophold, heller ikke hvis de ikke har et gyldigt visum.

Andel del omhandler social sikring i henhold til forordning 1408/71, bl.a. krav til opholdssted for at kunne få ret til ydelser og behandling i en anden medlemsstat.

Kommissionen peger her bl.a. på, at det i lyset af de af EF-Domstolen fastlagte kriterier ser ud til, at kun ydelser til forebyggelse af fattigdom og beskyttelse af handicappede, som har en tilstrækkelig tæt tilknytning til det sociale og økonomiske miljø i en medlemsstat, kan klassificeres som "særlige" og dermed ikke udbetales til en anden medlemsstat. Kommissionen har planer om i begyndelsen af 2003 at stille et lovgivningsmæssigt forslag til ændring af forordning 1408/71 for at nå dette mål.

Tredje del vedrører grænsearbejdere, som - fordi de ikke bor i den medlemsstat, de arbejder i - udgør en særlig kategori af vandrende arbejdstagere med særlige problemer, f.eks. i forbindelse med sundhedsydelser, social sikring og beskæftigelse.

Kommissionen henviser her bl.a. til, at EF-Domstolen i nogle konkrete sager har fundet, at et bopælskriterium ikke kan anvendes på en grænsearbejders børn, som har ret til undervisning på samme vilkår som børn af statsborgere i beskæftigelsesmedlemsstaten.

Fjerde del omhandler spørgsmål vedr. arbejde i den offentlige sektor i en anden medlemsstat, der giver anledning til specifikke vanskeligheder vedrørende eksempelvis adgang og anerkendelse af tidligere erhvervs erfaring.

Kommissionen peger her bl.a. på, at selv om adgangen til stillinger, der omfatter ledelse og beslutningstagning i forbindelse med offentlige forvaltningopgaver og ansvar for varetagelse af statens almene interesser, kan begrænses til indenlandske statsborgere, gælder dette ikke for alle stillinger på området. For andre stillinger på området gælder det, at vandrende arbejdstagere har ret til at ansøge om arbejde på samme vilkår som statsborgere fra den pågældende stat. Kommissionen henviser endvidere til, at EF-Domstolen flere gange har afgjort, at bestemmelser i national lovgivning, som forhindrer, at der tages hensyn til beskæftigelsesperioder i en anden medlemsstats offentlige sektor, udgør uberettiget indirekte forskelsbehandling, f.eks. i relation til adgang til den offentlige sektor.

Kommissionen konkluderer efter denne gennemgang, at selv om den frie bevægelighed som en grundlæggende rettighed har eksisteret i mere end 30 år, findes der stadig en række hindringer, som betyder, at borgerne ikke har mulighed for fuldt at udnytte den. Den meget tekniske og komplicerede eksisterende lovgivning kan sammen med Domstolens omfattende retspraksis vanskeliggøre fortolkningen og den korrekte anvendelse af EU-regelværket vedrørende arbejdstagernes frie bevægelighed. Medlemsstaterne, EU-institutionerne og arbejdsgiverne (i både den private og den offentlige sektor) bør derfor ifølge Kommissionen gøre en ekstra indsats på området.

Kommissionen peger på, at medlemsstaterne naturligvis er ansvarlige for, at EU-lovgivningen anvendes korrekt på alle administrationsniveauer. Kommissionen opfordrer derfor alle medlemsstater til at træffe de nødvendige foranstaltninger på nationalt plan, således at alle EU-bestemmelser vedrørende den frie bevægelighed overholdes. Kommissionens tjenestegrene vil kontrollere medlemsstaternes nationale bestemmelser og deres anvendelse og træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre overholdelse af de grundlæggende rettigheder, som er stadfæstet i EF-traktaten, bl.a. ved at indbringe sager for EF-Domstolen på grundlag af traktatens artikel 226.

Kommissionen opfordrer også arbejdsgiverne til at undgå både direkte og indirekte forskelsbehandling og gør opmærksom på, at den enkelte kan påberåbe sig traktatens bestemmelser om adgang til beskæftigelse uden forskelsbehandling direkte over for de nationale domstole i forbindelse med et sagsanlæg over for en arbejdsgiver, som har nægtet den pågældende et arbejde.

Kommissionen peger på, at bedre information vil sætte den enkelte i stand til i højere grad at udnytte de rettigheder, som EU-regelværket indebærer, og dermed forbedre mulighederne for mobilitet. Kommissionen vurderer, at offentliggørelsen af bl.a. denne meddelelse vil bidrage til at afklare fortolkningen og anvendelsen af bestemmelserne på området for alle involverede parter. Kommissionen henviser til andre tiltag, man har sat i værk med henblik på at styrke opmærksomheden om disse rettigheder, herunder nedsættelse af Det Rådgivende Udvalg for Vandrende Arbejdstageres Sociale Sikring, etablering af en række netværk på medlemsstatsniveau, som arbejder på forskellige aspekter af den frie bevægelighed (f.eks. SOLVIT-, NARIT- og EURES-netværkerne) samt den planlagte internet-portal for mobilitet og den ajourførte vejledning om sociale rettigheder.

3. Gældende dansk ret

Danske bestemmelser vil ikke blive påvirket af meddelelsen.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Meddelelsen vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, da den sigter mod at fremme en korrekt anvendelse og udnyttelse af EU-regelværket vedrørende arbejdstagernes frie bevægelighed.

5. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Personalestyrelsen har - under henvisning til meddelelsens gennemgang af en række forhold knyttet til spørgsmål om adgang til beskæftigelse i den offentlige sektor (anerkendelse af erhvervs erfaring og anciennitet samt anerkendelse af kvalifikationer og eksamensbeviser) - gjort opmærksom på, at

man som en del af det uformelle, europæiske samarbejde mellem general-direktørerne for offentlig forvaltning (European Public Administration Network) i de senere år har arbejdet intensivt med at fremme og fjerne hindringer for arbejdskraftens frie bevægelighed mellem medlemsstaternes offentlige sektorer. Netværket er sammensat af de 15 medlemsstater, Kommissionen samt det Europæiske Institut for Offentlig Forvaltning (EIPA).

Netværkets arbejde med arbejdskraftens frie bevægelighed resulterede under det danske EU-formandskab i en beskrivelse af retningslinier og procedurer, som de nationale administrationer bør anvende i de spørgsmål, der kan rejse sig for vandrende arbejdstagere, bl.a. spørgsmålet om anerkendelse af anciennitet og erhvervs erfaring. De retningslinier, som netværket har besluttet at understøtte og anvende, er i tråd med de af Kommissionen anførte i meddelelsen.

Som led i at fremme arbejdskraftens frie bevægelighed mellem de offentlige sektorer i medlemslandene er der endvidere etableret et særligt netværk af nationale kontaktpersoner, der blandt andet har til opgave at bistå administrationerne i spørgsmål om vandrende arbejdstagere.

Personalestyrelsen har endeligt oplyst, at styrelsen snarest vil udsende information om de omtalte retningslinier mv., herunder gøre opmærksom på Kommissionens meddelelse.

Socialministeriet/Ligestillingsafdelingen anbefaler i sit høringssvar, at Danmark foreslår Kommissionen at udbygge beskrivelsen af de problemer, som vandrende arbejdstagere og deres familier støder på, med en analyse af brugerne af de forskellige rettigheder i EU-lovgivningen på området.

Formålet med analysen skal være at skabe et statistisk overblik over hvilke vandrende arbejdstagere og EU-borgere, der bruger hvilke rettigheder, samt en afdækning af hvilke grupper, der møder hvilke barrierer med hvilke konsekvenser. Analysen bør omfatte variabler som køn, alder, erhvervsstatus (ansat/ledige), branche, civilstand, uddannelsesniveau mv.

Ligestillingsafdelingen peger på, at det i forbindelse med det danske EU-formandskabs kønsmainstreaming af den europæiske social- og beskæftigelsespolitik (her: revisionen af 1408-forordningen) blev klart, at der er mangel på denne type viden om vandrende arbejdstagere og deres familier.

Det er afdelingens tese, at kvinder og mænd - på grund af deres delvist forskellige position på arbejdsmarkedet og i familien - også bruger rettighederne for vandrende EU-borgere forskelligt og i forskelligt omfang.

I forhold til Kommissionens ønske om at fremme arbejdskraftens frie bevægelighed gennem bedre information finder Ligestillingsafdelingen, at det en væsentlig forudsætning at have kendskab til profilerne i de forskellige grupper af vandrende EU-borgere (arbejdstagere, ledige, pensionister, offentligt ansatte osv.). En sådan viden vil kunne bruges til at målrette og kvalificere informationen til EU-borgerne om deres rettigheder i forhold til fri bevægelighed.

Arbejdsdirektoratet anfører, at direktoratet for det første går ud fra, at når der i forbindelse med parametre for forordning 1408's modernisering tales om førtidspensioner, betyder det ikke efterløn.

Direktoratet finder for det andet, at formuleringen øverst side 17 om grænsearbejders ret til arbejdsløshedsdagpenge er meget uklar. Helt arbejdsløse grænsearbejdere skal have dagpenge i bopælslandet. Helt arbejdsløse "atypiske grænsearbejdere" kan vælge at stille sig til rådighed og modtage dagpenge i det hidtidige

beskæftigelsesland. Delvist ledige grænsearbejdere og "atypiske grænsearbejdere" skal have eventuelle supplerende dagpenge i beskæftigelseslandet.

For så vidt angår formuleringen om, at grænsearbejdere efter eget valg kan være forsikrede i enten bopæls- eller beskæftigelseslandet (fodnoterne 100 og 101) peger direktoratet på, at dette ikke er korrekt for så vidt angår forordningens artikel 71, og forordningens artikel 20 er en af de særlige bestemmelser om ydelser ved sygdom og moderskab. Der er således behov for at Kommissionen overvejer sine formuleringer om grænsearbejders rettigheder.

AC har særligt bemærkninger til meddelelsens kapitel 5.

Af beskrivelsen af anerkendelsesproceduren i Kommissionens meddelelse fremgår, at værtslandet har en forpligtelse til at sikre en procedure for godkendelse af udenlandske uddannelser.

Da godkendelse af udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer udgør et væsentligt element i integrationspolitikken, bør godkendelsen ikke alene bestå i en vurdering af de præsenterede uddannelsesmæssige kvalifikationer men også en rådgivning og vejledning i, hvordan ansøgere kan komme videre i værtslandets uddannelsessystem og opnå ret til at udøve sit erhverv. I tilfælde, hvor en ansøger har behov for at supplere eksisterende kvalifikationer for at kunne udøve det erhverv, som ansøgeren i hjemlandet er uddannet til, må ansøgeren kunne forvente relevant vejledning herom.

I en dansk sammenhæng er det således vigtigt, at CVUU ikke alene vurderer og anerkender udenlandske ansøgers erhvervskvalifikationer men også aktivt bidrager til at sikre de ansøgere, der får afslag, information og vejledning om hvordan de kan komme videre og supplere deres udenlandske kvalifikationer i det danske uddannelsessystem og herved få formel adgang til at udøve deres erhverv på det danske arbejdsmarked.

AC finder endvidere, at det er vigtigt at sikre, at hensynet til at fremme arbejdskraftens frie bevægelighed i Europa ikke kommer til at ske på bekostning af en beskyttelse af brugerne, borgerne, dvs. på bekostning af nationale beskyttelses- og sikkerhedsregler.

Så længe der er relativt store forskelle på uddannelsers indhold og kvalitet i Europa, vil der være behov for at sikre, at såvel nationale som udenlandske ansøgere behandles ens. Tilføjelse af et ekstra kvalifikationsniveau 5 for højt uddannede i det nye direktivudkasts artikel 11 vil mindske misforståelser vedrørende uddannelsesniveauer i Europa.

AC finder, at særligt skærpede nationale kvalifikationskrav, fastsat i lov eller overenskomster ud fra sikkerheds- og/eller sundhedsmæssige hensyn, også bør gælde for udenlandske ansøgere/serviceudbydere.

Endelig finder AC, at der er behov for at sikre brugere og borgere, enten i form af en forudgående kontrol af udenlandske serviceudbydere (særligt inden for sundhedsområdet) eller i form af en adgang til at retsforfølge udenlandske serviceudbydere, samt få erstatning for forvoldte skader. Sidstnævnte vil forudsætte, at udenlandske serviceudbydere registreres både i hjem- og værtslandet.

6. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark.

7. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ingen samfundsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om arbejdsforhold for vikaransatte

(KOM(2002)149 endelig)

(Hjemmel: Artikel 137, stk.2 TEU - Kvalificeret flertal og fælles beslutningstagen)

Aktuelt notat vedr. forslag til direktiv vedrørende vikaransattes arbejdsforhold har tidligere været fremlagt forud for Rådsmøde den 3. december 2002.

1. Baggrund

Kommissionen har den 25. marts 2002 oversendt forslaget til Rådet, (KOM (2002) 149 endelig). Forslaget er et forslag til minimumsdirektiv og fremsættes med hjemmel i TEU artikel 137, stk. 2. Forslaget er underlagt den fælles beslutningsprocedure, jf. artikel 251 i TEU.

Forslaget fremsættes i umiddelbar forlængelse af en række tidligere forslag fra Kommissionens side om vikaransatte og de seneste forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter på europæisk plan, (i henhold til artikel 3 i den sociale protokol, nu TEU art. 138), der blev afsluttet uden resultat den 21. maj 2001.

Parternes forhandlinger muliggjorde dog efter Kommissionens opfattelse, at der kunne identificeres en fælles platform, der indikerede, at parterne havde været tæt på at nå til enighed. De punkter, hvor parterne angiveligt nåede til enighed, er inkorporerede i forslaget, og der er udarbejdet forslag til yderligere bestemmelser, som skal løse de resterende problemer.

Kommissionen præsenterede forslaget på Rådsmødet den 3. juni 2002.

2. Indhold

Forslaget har til formål at etablere et generelt ikke-forskelsbehandlings-princip, hvorefter vikarbureauansatte vikarer med hensyn til basale arbejdsbetingelser ikke må behandles ringere end sammenlignelige arbejdstagere, der defineres som arbejdstagere i brugervirksomheden med et identisk eller tilsvarende arbejde.

Undtagelse fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet kan gøres, hvor den vikaransatte har en permanent kontrakt med vikarbureauet, og hvor den vikaransatte er aflønnet af vikarbureauet i perioder mellem vikaransættelse i to brugervirksomheder.

Det følger endvidere af forslaget, at medlemsstaterne kan overlade det til arbejdsmarkedets parter, gennem kollektive aftaler, at etablere arbejdsvilkår, som afviger fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet, så længe der sikres et passende beskyttelsesniveau for de vikaransatte.

Anvendelsesområde (artikel 1).

Direktivet skal finde anvendelse på ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold mellem et vikarbureau (arbejdsgiver) og en arbejdstager, der placeres hos en brugervirksomhed og arbejder under dennes overvågning/instruktion.

Efter høring af arbejdsmarkedets parter kan medlemsstaterne bestemme, at direktivet ikke skal finde anvendelse på ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold indgået under et særligt offentligt eller offentligt støttet uddannelses-, integrations- eller efteruddannelsesprogram.

Formål (artikel 2)

Formålet med forslaget er at forbedre væsentlige ansættelsesforhold for vikaransatte ved at sikre overholdelse af princippet om ikke-forskelsbehandling for vikarer. Formålet er endvidere at etablere en passende ramme for anvendelsen af vikararbejde med henblik på at bidrage til et gnidningsfrit arbejdsmarked.

Definitioner (artikel 3)

Forslaget indeholder definitioner af følgende begreber: arbejdstager, sammenlignelig arbejdstager, mission, og basale arbejds- og ansættelsesvilkår.

Arbejdstagerbegrebet skal i henhold til direktivets art. 3, stk. 1 litra a defineres ud fra det nationale arbejdstagerbegreb, dvs. som personer, der i henhold til national ansættelsesret nyder beskyttelse som arbejdstager.

En sammenlignelig arbejdstager defineres i art. 3, stk. 1 litra b som en arbejdstager i brugervirksomheden som indtager en identisk eller tilsvarende stilling som arbejdstageren(vikaren), der er formidlet af vikarbureauet, hvor der skal tages højde for anciennitet, kvalifikationer og evner.

Mission defineres i artikel 3, stk. 1 c som den periode, hvor vikaren er placeret i brugervirksomheden.

Som basale arbejds- og ansættelsesvilkår defineres i artikel 3, stk. 1, litra d arbejds- og ansættelsesvilkår, der relaterer sig til følgende fire punkter:

- Arbejdstid, hvileperioder, natarbejde, betalt ferie og offentlige fridage .
- Løn.
- Arbejde udført af gravide og ammende mødre, børn og unge.
- Initiativer med henblik på at bekæmpe diskrimination på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering.

Direktivet berører i henhold til artikel 3, stk. 2 ikke national lovgivning vedrørende definitionen af ansættelseskontrakter eller ansættelsesforhold.

Revurdering af restriktioner eller forbud (artikel 4)

Medlemsstaterne skal mindst hvert 5 år revurdere restriktioner eller forbud mod vikararbejde for visse grupper af arbejdstagere eller erhvervssektorer for at afgøre, om de særlige forhold fortsat er til stede. Kommissionen skal orienteres om revurderingen, og hvor en restriktion opretholdes, skal medlemsstaten informere Kommissionen om, hvorfor man anser restriktionen for nødvendig og begrundet. Restriktioner eller forbud mod vikararbejde, som kan opretholdes, skal være begrundet med en generel interesse særligt med hensyn til beskyttelsen af arbejdstagerne.

Ikke-forskelbehandlingsprincippet (artikel 5)

Hovedreglen i artikel 5, stk. 1 er, at vikaransatte under deres mission skal have mindst lige så gunstig behandling med hensyn til basale arbejds- og ansættelsesvilkår, herunder anciennitet i jobbet, som en sammenlignelig arbejdstager i brugervirksomheden, medmindre forskellig behandling kan begrundes objektivt. Der fastsættes et pro-rata-temporis princip, hvor dette er hensigtsmæssigt.

Forslagets artikel 5, stk. 2 gør det muligt at afvige fra princippet, når vikarer har en permanent ansættelseskontrakt med et vikarbureau og modtager løn herfra i mellemp perioder mellem to missioner

Medlemsstaterne kan give arbejdsmarkedets parter mulighed for at indgå kollektive aftaler, der afviger fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet, forudsat at der bevares et rimeligt beskyttelsesniveau for vikaransatte. Undtagelse kan endvidere ifølge forslagets artikel 5, stk. 4 gøres for vikarer, der har en eller flere opgaver for den samme brugervirksomhed, når opgaven kan blive fuldført i en periode, der ikke overstiger seks uger.

Der skal introduceres passende foranstaltninger, der skal forhindre misbrug i anvendelsen af bestemmelsen.

Forslaget fastsætter i artikel 5, stk. 5, at der skal henvises til den kollektive overenskomst i brugervirksomheden, når der ikke findes en "sammenlignelig arbejdstager" i brugervirksomheden. Er der ikke nogen kollektiv overenskomst skal der sammenlignes med den kollektive overenskomst, der anvendes i vikarbureauet. Er der heller ikke her en kollektiv overenskomst skal de basale arbejds- og ansættelsesvilkår for vikaransatte fastsættes ud fra national lovgivning og national praksis.

Gennemførelsen af ikke-forskelsbehandlingsbestemmelsen skal fastsættes af medlemsstaten efter konsultation af arbejdsmarkedets parter. Bestemmelsen kan endvidere gennemføres via kollektiv aftale mellem arbejdsmarkedets parter på passende niveau.

Adgang til permanent beskæftigelse (artikel 6)

Forslaget fastsætter, at vikaransatte skal informeres om ledige stillinger i brugervirksomheden. Klausuler der forbyder eller som hindrer indgåelse af en permanent ansættelsesaftale mellem vikaren og brugervirksomheden efter udløbet af en vikaransættelse, skal betragtes som ugyldige og ulovliggøres.

Endvidere foreslås det, at vikarbureauer ikke må tage gebyr for at formidle, at arbejdstagere ansættes i en brugervirksomhed. Vikaransatte skal sikres adgang til sociale goder i brugervirksomheden, medmindre der er objektive grunde til at nægte dette.

Medlemsstaterne skal tage passende skridt til - eller fremme dialogen mellem arbejdsmarkedets parter - med henblik på at forbedre vikaransattes adgang til uddannelse i vikarbureauet, også i perioder mellem deres "missioner", ligesom adgangen til uddannelse skal forbedres i brugervirksomheden.

-

Repræsentation (artikel 7)

Vikaransatte skal ifølge forslaget medregnes i vikarbureauet, når der fastsættes grænser med hensyn til organer, der repræsenterer arbejdstagere i henhold til national lovgivning eller fællesskabslovgivning i vikarbureauet.

Information (artikel 8)

Brugervirksomheden skal ifølge forslaget give passende information om anvendelsen af vikarer, når der gives information om beskæftigelsen i virksomheden til organer, der repræsenterer arbejdstagerne, og som er nedsat i henhold til national eller fællesskabslovgivning.

Kommissionen har efter Parlamentets behandling den 28. november 2002 fremsat et ændret forslag til direktiv om vikaransattes arbejdsforhold (KOM (2002) 701 endelig). Forslaget indeholder mindre ændringer og præciseringer.

De væsentligste ændringer i direktivforslaget af 28. november 2002 er følgende:

- I stedet for at foretage en sammenligning mellem vikaren og en sammenlignelig arbejdstager i brugervirksomheden, skal vikarens arbejds- og ansættelsesvilkår i brugervirksomheden svare til dem, der ville være gældende, hvis vikaren var blevet ansat direkte af brugervirksomheden til udførelse af det samme arbejde (art. 5, stk. 1). Som følge heraf er definitionen af en sammenlignelig arbejdstager i art. 3, stk. 1, b) og art. 5, stk. 5 udgået.

- Muligheden for at undtage fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet i de tilfælde, hvor vikaren har en eller flere opgaver for den samme brugervirksomhed, der kan blive fuldført indenfor en 6-ugers periode er begrænset til kun at angå aflønning (art. 5, stk. 4).

3. Danske regler

Der er ingen særskilt lovregulering af vikarbureauansattes ansættelsesforhold i Danmark. Ifølge retspraksis er vikarbureauansatte omfattet af ansættelsesbevisloven, hvorimod vikarbureauansatte, der udfører arbejde dækket af funktionærloven, ifølge domspraksis ikke er omfattet af funktionærlovens bestemmelser, da der ikke foreligger et tjenesteforhold

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Kommissionen begrunder et fællesskabsdirektiv om vikaransattes arbejdsforhold med følgende:

1. Der er behov for at udvide princippet om ikke-forskelsbehandling mellem vikaransatte og sammenlignelige arbejdstagere fra brugervirksomheden, som gælder i ni medlemsstater. Sikring af vikarer vil bl.a. gøre vikarsektoren mere attraktiv, give brugervirksomhederne flere valgmuligheder og skabe grundlag for udvidelse af sektoren samt bidrage til den fulde udnyttelse af det beskæftigelsesmæssige potentiale.

2. Det er nødvendigt for at ophæve restriktioner eller begrænsninger for at fremme vikarsektoren.

3. Det haster med at supplere den eksisterende fællesskabslovgivning, der nævnes direktivet om atypisk ansættelse, hvor ikke-forskelsbehandlingsprincippet allerede er gennemført.

4. EU-lovgivningsprogrammer om vikaransatte vil imødekomme et ønske fra arbejdsmarkedets parter og brancheorganisationer på EU-plan samt arbejdsmarkedsparter inden for vikarsektoren.

Kommissionen finder, at forslaget ligger inden for proportionalitetsprincippet rammer, da der foreslås minimumsbeskyttelse, og det herefter overlades til medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter at lave enhver tilpasning, som måtte være nødvendig for at tage hensyn til særlige nationale forhold. Den ramme, der etableres ved direktivforslaget, er således ifølge Kommissionen fleksibel. Kommissionen finder endvidere, at denne ramme først og fremmest er egnet til at konsolidere eller styrke god praksis i medlemsstaterne og giver medlemsstaterne mulighed for at anvende ikke-forskelsbehandlingsprincippet i udstrakt grad, når vikarer har en varig kontrakt.

Medlemsstaterne kan også vælge at delegere denne opgave til arbejdsmarkedets parter uanset hvilken type kontrakt, der er tale om.

Forslaget kræver endvidere ifølge Kommissionen, at medlemsstaterne gennemfører et periodisk gennemsyn af de restriktioner, der måtte være blevet pålagt vikarbejde.

Kommissionen finder, at da det grundlæggende beskyttelsesniveau af vikarer forbedres i fremtiden, burde det også være muligt at hæve nogle af de restriktioner i anvendelsen af vikarbejde, der er etableret på baggrund af et ønske om at beskytte vikaransatte.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens vurdering af forslaget forhold til nærheds- og proportionalitetsprincippet ud fra en bredere europæisk betragtning.

5. Høring

Direktivforslaget har været sendt i høring i EF-specialudvalget for arbejdsmarkedet og sociale forhold.

Der er modtaget høringssvar fra DA, LO, FTF, Lederne, KL og SALA.

DA, SALA og KL finder *generelt*, at direktivforslaget på en række punkter strider mod TEU's artikel 137, stk. 6 (forslagets bestemmelser om løn- og overenskomstforhold).

DA peger på den negative effekt, som forslaget kan have på små og mellemstore virksomheder.

Direktivforslaget griber efter **DA's, SALA's og KL's** opfattelse ind i danske overenskomstforhold, bl.a. på grund af sammenligningsfaktoren. Rammerne og behandlingen af lønspørgsmål og overenskomstforhold er efter parternes opfattelse udelukkende undergivet national kompetence. Dette følger af Traktatens artikel 137, stk. 6, om organisationsret.

DA finder heller ikke, at Kommissionen i sin begrundelse for direktivforslaget i tilstrækkeligt omfang har dokumenteret et behov for fællesskabsregler på området. Direktivforslaget vil næppe skabe flere jobs og er efter **DA og KL's** opfattelse i modstrid med både EU's egen Lissabon-strategi og konklusionerne om bl.a. fleksibilitet, jobskabelse og forenkling af administrative rammer fra Barcelona-topmødet.

DA kan ikke støtte, at man i forslaget definerer sammenligningspersonen som en, der er ansat i brugervirksomheden. **DA** kan heller ikke støtte, at man ønsker at regulere lønspørgsmål i direktivet.

DA finder, at artikel 4 bør omskrives og tydeliggøres for at give mål og midler til at åbne arbejdsmarkedet for vikarbureauarbejde. **DA** finder, at forpligtelserne i direktivet om at åbne arbejdsmarkedet for vikarbureauarbejde ellers er alt for svage.

DA undrer sig over, at det forudsættes, at vikaren som udgangspunkt altid er ringere stillet end brugervirksomhedens egne ansatte. **DA** finder, at artikel 5, stk. 1, bør udformes i overensstemmelse med princippet i artikel 1, stk. 3 i direktivet om information og høring, hvorved der bedre sikres en afbalanceret ramme i forhold til national kompetence.

I artikel 5, stk. 2, finder **DA**, at kravet om aflønning mellem perioderne bør udgå.

DA finder, at fastlæggelse af en periode (artikel 5, stk. 4), bør ske nationalt. Perioden bør under alle omstændigheder være længere end seks uger og ikke mindre end tre måneder.

DA finder ikke, at der bør fastlægges bestemmelser om vikarers ret til sociale tilbud eller medarbejderuddannelse i brugervirksomheden, jf. artikel 6.

Samlet set kan **DA og SALA** ikke støtte, at det foreliggende direktivforslag fremmes. **KL** anbefaler, at Danmark arbejder for, at direktivet sendes tilbage til arbejdsmarkedets parter til fornyede forhandlinger, samt at Danmark sikrer, at alle lønbestemmelser i direktivet under alle omstændigheder fjernes.

Lederne finder det som udgangspunkt ikke hensigtsmæssigt, at man på europæisk plan foretager en fælles detailregulering af vikaransattes ansættelsesforhold, og **Lederne** kan derfor tilslutte sig indstillingen om, at der ikke umiddelbart er noget behov for en sådan regulering.

Lederne indstiller, at der fra dansk side arbejdes for, at et eventuelt direktiv i videst muligt omfang overlader reguleringen af vikarbureauansattes ansættelsesvilkår til arbejdsmarkedets parter i de enkelte lande.

LO støtter generelt, at der udfoldes bestræbelser for at regulere arbejdsforholdene for vikarer.

LO finder dog, at direktivforslaget i for høj grad bygger på en rapport udarbejdet af vikarbureauernes europæiske brancheorganisation (CIETT). **LO** finder, at denne rapport nærmest har karakter af et partsindlæg. **LO** finder i den forbindelse, at direktivforslaget bør afvente en "uvildig" rapport fra Dublininstituttet, som forventes offentliggjort snarest.

LO er endvidere uenig i direktivets "indbyggede målsætning" om, at andelen af vikaransættelser skal øges og lægger i den forbindelse vægt på, at overenskomstbestemmelser, der f.eks. forpligter arbejdsgivere til at efterspørge arbejdskraft i de lokale forbund inden vikaransættelse anvendes, ikke må anfægtes af forslaget.

Endelig finder **LO**, at Kommissionen i den generelle redegørelse for de forudgående forhandlinger med parterne ikke loyalt har gengivet arbejdstagersidens holdninger, og at det derfor ikke er korrekt, når Kommissionen giver udtryk for, at direktivet er baseret på de punkter, hvor parterne under forhandlingerne var nået til enighed.

Artikel 3, stk. 1, litra d), pkt. ii) om aflønning bør tydeliggøres, så det klart fremgår, om det også omfatter pension m.v.

For bl.a. at bringe præambelens betragtning 18 i overensstemmelse med direktivets tekst, foreslår **LO**, at der i artikel 3, stk. 1, litra d) indsættes et nyt pkt. v), med teksten "øvrige arbejds- og ansættelsesvilkår som defineret af arbejdsmarkedets parter".

LO arbejder generelt for at sikre flere varige job, og **LO** kan derfor ikke støtte bestemmelsen i artikel 4, hvorefter medlemsstaterne vil skulle gribe ind i overenskomster, der indeholder begrænsninger i anvendelsen af vikararbejde. **LO** finder, at bestemmelsen bør udgå.

LO finder, at bestemmelsen i artikel 5, stk. 2, ikke tilstrækkeligt kvalificeret afgrænser den undtagelse fra ikke-forskelsbehandlingsprincippet, som består, hvis man har en tidsbegrænset kontrakt med et vikarbureau.

LO finder, at man i artikel 5, stk. 3 og 6, bør bemyndige arbejdsmarkedets parter direkte og ikke lade det være op til de enkelte medlemsstater at give bemyndigelse.

LO er uenig i den minimumsgrænse på seks uger, som fremgår af artikel 5, stk. 4, idet man finder, at det vil gøre direktivet virkningsløst på en lang række områder.

Efter **LO's** opfattelse giver det ingen mening at kræve, at vikarer skal behandles på samme måde som vikarer på vikarvirksomheden, når der ikke er en overenskomst i brugervirksomheden jf. artikel 5, stk. 5. Bestemmelsens 2. punktum bør derfor erstattes af en bestemmelse, der svarer til arbejdsmiljølovens § 10, stk. 2, efter hvilken man, i tilfælde af at en overenskomst ikke forefindes på virksomheden, da anvender den overenskomst, der finder anvendelse inden for tilsvarende faglige område.

FTF har tilkendegivet, at man ikke er uenig i de konklusioner, som er draget i nærværende notat.

6. Tidligere forelæggelser

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 31. maj 2002, den 4. oktober 2002 og *den 29. november 2002*.

7. Lovmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Vedtagelse af forslaget vil indebære, at der skal gennemføres (opsamlings-) lovgivning om vikarbureauansatte vikarers ansættelsesforhold, herunder fastsættelse af et ikke-forskelsbehandlingsprincip. Vikarers retsstilling i forhold til funktionærloven vil formentlig ligeledes skulle ændres.

Forslaget skønnes ikke at ville have statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

Forslaget er et supplement til eksisterende EU-regulering, som ikke påvirkes af forslaget.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslagets samfundsøkonomiske konsekvenser skønnes at være begrænset til de eventuelle sager, der måtte opstå som følge af ny lovgivning-/overenskomstregulering med hensyn til vikarbureauansatte vikarers ansættelsesforhold.

-

-

7. Køns-mainstreaming

- Politisk debat

1. Baggrund

På FN's 4. Verdenskvindekonference i Beijing i 1995 vedtog man kønsmainstreaming som en grundlæggende strategi i det fremtidige ligestillingsarbejde.

På det efterfølgende DER møde i Madrid i 1995 blev det besluttet, at man i EU skulle vurdere implementeringen af Beijing-handlingsplanen gennem årlige evalueringer, herunder implicit også brugen af mainstreaming-strategien.

Siden 1999 har man til brug for denne evaluering udarbejdet indikatorer på de udvalgte problemområder fra handlingsplanen, herunder om kvinder og politiske beslutningsprocesser, sammenhængen mellem familie- og arbejdsliv, uligeløn samt vold mod kvinder i hjemmet.

På ligestillingsministermøder i henholdsvis 1999, 2000 og 2001 har ministrene understreget behovet for institutionelle mekanismer til at fremme koordineringen, monitoreringen og opfølgningen af kønsmainstreaming arbejdet i Rådet og i de berørte institutioner.

Siden 2000 har hvert af de respektive formandskaber derfor mainstreamet 1-2 rådsformationer. Følgende rådsformationer er blevet mainstreamet: uddannelse, indre marked, forskning, fødevarer, miljø, generelle anliggender, økonomi og finans samt social og beskæftigelsepolitikken.

2. Indhold

Det græske formandskab har udarbejdet et formandskabspapir, som oplæg til en politisk drøftelse på rådsmødet. Der lægges i titlen op til en drøftelse af koordinationen og opfølgningen på ligestillings- og mainstreamingarbejdet i EU.

I formandskabspapiret beskrives status for opfølgningen på Beijing-handlingsplanen og mainstreamingindsatsen i EU-regi. Der afsluttes med to spørgsmål, som ministrene skal diskutere på rådsmødet:

1. Hvordan støtter medlemslandene nationalt på højeste politiske niveau mainstreamingen? Hvordan kunne man indføre noget lignende i EU?
2. I forbindelse med implementeringen af Beijing-handlingsplanen, ville det så være brugbart at lave en løbende monitorering af kønsmainstreamingarbejdet? Hvordan kunne dette organiseres?

Det græske formandskab og Kommissionen har uformelt tilkendegivet, at formålet med drøftelsen på rådsmødet er at lægge op til at vurdere muligheden for, at der fremover udarbejdes en årlig status rapport vedrørende ligestillings- og mainstreamingarbejdet i EU.

Det er ikke hensigten, at man med drøftelsen skal vurdere muligheden for etablering af nye institutioner i EU.

3. Danske regler

Kønsmainstreaming er fastsat som strategi for ligestilling i ligestillingsloven:

"§ 4. Offentlige myndigheder skal inden for deres område arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning."

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Punktet er sat på dagsordenen som politisk drøftelse og det græske formandskab har ikke nærmere redegjort for forholdet til nærheds- og proportionalitetsprincippet. Regeringen finder, at drøftelsen er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet, idet drøftelsen er en del af koordinationen og opfølgningen på ligestillings- og mainstreamingarbejdet i EU.

5. Høring

Oplægget til den politiske drøftelse har ikke været sendt i høring.

6. Tidligere forelæggelser

Formandskabspapiret har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Drøftelsen vil ikke få lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Drøftelsen vil ikke få samfundsøkonomiske konsekvenser.

8. a) Status for Det Europæiske Handicapår 2003

- Præsentation ved Kommissionen

1. Baggrund og indhold

Rådet vedtog den 3. december 2001 en beslutning om at gøre 2003 til et handicapår.

Målene for Det Europæiske Handicapår er følgende:

- at skabe forståelse for handicappedes ret til beskyttelse mod forskelsbehandling og til fuldt ud og på lige fod med andre at nyde deres rettigheder som fastlagt bl.a. i bestemmelserne i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- at tilskynde til overvejelser og debat om hvilke foranstaltninger, der er nødvendige for at fremme lige muligheder for handicappede i Europa,
- at fremme udveksling af erfaringer om god praksis og effektive strategier, som er udformet på lokalt, nationalt og europæisk plan,
- at styrke samarbejdet mellem alle aktører (myndigheder, den private sektor, samfundsgrupper, frivillige organisationer, handicappede og deres familier),
- at fremme de handicappedes positive bidrag til samfundet som helhed og skabe et positivt miljø med plads for alle, hvor mangfoldighed betragtes som en gevinst, og
- at få folk til at indse, at handicappede ikke udgør en ensartet gruppe, og at handicappede diskrimineres i mange henseender.

Aktionerne omfatter udformning af eller støtte til følgende:

- tilrettelæggelse af møder og arrangementer, herunder konferencer til markering af handicapårets begyndelse og afslutning,
- informations- og pr-kampagner,
- samarbejde med medierne,
- undersøgelser og rapporter,

- informationstiltag og formidling af eksempler på god praksis,
- uddeling af priser og afholdelse af konkurrencer, og
- finansiel støtte til initiativer på tværnationalt, nationalt, regionalt og lokalt plan, som bidrager til realiseringen af det Europæiske Handicapårs mål.

Handicapåret blev åbnet ved en højtidelighed i Athen den 26. januar 2003 med taler af kommissær Anna Diamantopoulou og formanden for European Disability Forum, Yannis Vardakastanis, samt af fremstående græske politikere. Hertil kom en session, hvor en række handicappede redegjorde for deres problemer.

EU-Kommissionen fungerer i handicapåret som koordinator og organisator af fælles inspirationsmøder, hvor organisatorer fra medlemslandenes nationalkomiteer mødes og udveksler informationer. Fra Danmark deltager en repræsentant for Det Centrale Handicapråd.

8. b) Gennemførelse af Artikel 13 direktiverne 2000/43/EF og

2000/78/EF

- Præsentation ved Kommissionen

1. Baggrund

Beskæftigelsesministeriet har ansvaret for gennemførelsen i dansk ret af Rådets direktiv 2000/43/EØF om princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse for så vidt angår forholdene på arbejdsmarkedet ("det etniske ligebehandlingsdirektiv") og dele af Rådets direktiv 2000/78/EØF om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv ("beskæftigelsesdirektivet").

Kommissionen har ønsket at orientere om implementeringen af disse direktiver.

Der er nedsat en ekspertarbejdsgruppe i Kommissionens regi, som for nylig har kommenteret på en oversigt over status fra de forskellige medlemslandes implementering af direktiverne. Kommissionen meddelte på dette møde, at man ville skrive til de enkelte medlemslandes repræsentationer for at minde om implementeringsfristerne. Baggrunden for dette er nok, at enkelte lande ikke er kommet langt nok med implementeringsarbejdet med direktiverne.

Det må antages, at det er denne oversigt Kommissionen vil meddele Rådet.

2. Indhold

Direktiverne har hjemmel i EF-Traktatens artikel 13.

Hensigten med "det etniske ligebehandlingsdirektiv" er at iværksætte princippet om generel ligebehandling af alle i EU uanset race eller etnisk oprindelse. Anvendelsesområdet for direktivet omfatter arbejdsmarkedet, social beskyttelse, uddannelse og levering af vare- og tjenesteydelser herunder bolig.

Hensigten med "beskæftigelsesdirektivet" er at fastsætte generelle rammebestemmelser om overholdelse af princippet om ligebehandling af alle på arbejdsmarkedet i EU uanset race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering i medlemsstaterne. Direktivet dækker adgang til beskæftigelse og erhverv, selvstændig erhverv, herunder forfremmelse, erhvervsuddannelse, ansættelsesvilkår samt medlemskab af visse organisationer.

Der er tale om minimumsforslag, der tillader medlemsstaterne at have et højere beskyttelsesniveau, herunder iværksættelse eller opretholdelse af positive særforanstaltninger.

3. Status i Danmark

Integrationsministeriet har fremsat lovforslag vedr. gennemførelsen af "det etniske ligebehandlingsdirektiv" (forslag til Lov om etnisk ligebehandling - L155), som blev førstebehandlet den 7. februar d.å. Endvidere har Beskæftigelsesministeriet sidst i januar d.å. fremsat et lovforslag vedr. gennemførelsen af "beskæftigelsesdirektivet" (forslag til Lov om ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv. - L152), der skal førstebehandles den 21. februar d.å.

L 152 har også til formål at implementere de beskæftigelsesmæssige elementer af "det etniske ligebehandlingsdirektiv".

Gennemførelsen af "beskæftigelsesdirektivet" betyder bl.a., at der skal indføres et nyt diskriminationskriterium i loven, således at der fremover ikke må forskelsbehandles på grund af tro.

Endvidere vil lovforslaget betyde en udvidelse af lovens forbud mod forskelsbehandling til også at omfatte arbejdsgiver- og lønmodtagerorganisationers optagelse af medlemmer og tildeling af medlemsfordele.

Yderligere indebærer lovforslaget en lovfæstelse af proportionalitetsprincippet.

Endelige indføres der med lovforslaget delt bevisbyrde i alle sager om forskelsbehandling, hvorefter lønmodtageren i en konkret tvist vil skulle fremføre de faktiske omstændigheder, der giver anledning til at formode, at der er tale om direkte eller indirekte forskelsbehandling. Herefter påhviler det arbejdsgiveren at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

4. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Direktiverne skal ifølge Kommissionen sikre et fælles sæt af minimumsnormer for alle borgere i EU og forstærke og supplere den beskyttelse, der allerede eksisterer i medlemsstaterne, enten ved at udvide anvendelsesområdet eller ved at foreskrive eller at styrke adgang til erstatning.

Kommissionen fastslog under forslaget til direktivernes behandling, at direktiverne bl.a. også understøtter medlemsstaternes bestræbelser i forbindelse med den koordinerede beskæftigelsesstrategi, idet kvinderne er overrepræsenteret blandt etniske eller religiøse minoriteter, handicappede og ældre, som er arbejdsløse. Samtidig styrker direktiverne konsolidering af mainstreaming af lige muligheder for kvinder og mænd.

Kommissionen fastslog endvidere, at for at undgå sociale spændinger i både eksisterende og nye medlemsstater og for at skabe et Fællesskab bestående af respekt, tolerance for race og etniske forskelle, er det vigtigt at fastsætte en fælles europæisk ramme for bekæmpelse af racisme.

Kommissionen fandt derfor, at forslaget til de to antidiskriminationsdirektiver var i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

Regeringen er enig i denne vurdering.

9. Formandskabsaktiviteter

a) Det uformelle ministermøde for beskæftigelses- og socialministre

(Napflion, 23.-24. januar 2003).

b) Iværksættelsen af Det Europæiske Handicapår 2003 (Athen, 26. januar 2003).

c) Konferencen om "Arbejdets fremtid; den europæiske beskæftigelsesstrategis store udfordringer" (Athen, 13.-14. februar 2003).

1. Baggrund

Formandskabet forventes at orientere om udfaldet af ovennævnte aktiviteter under det græske formandskab.

10. Evt.

Formandskabet har endnu ikke givet oplysninger om, hvilke sager man ønsker at rejse under eventuelt.